

De Landeigenaar

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen – maart / april / mei 2023

in Vlaanderen

98

Dossier: Wilde bestuivers

Interview met
minister Jo Brouns

Vlaams
logiesdecreet

Ledendag
Save the date
9 juni 2023

Word NU lid van Landelijk Vlaanderen!
www.landelijk.vlaanderen

Landelijk Vlaanderen

Welke impact heeft een storm op uw bos?

Zware tot zeer zware stormen komen in Vlaanderen veelvuldiger en intenser voor.

Een zware storm (windkracht 10) komt gemiddeld ongeveer eens per twee jaar voor en een zeer zware storm (windkracht 11) eens per 10 jaar. De stormen Ciara, Dennis, Jorge, Eunice en Odette hebben de voorbije jaren een piek in het aantal schadegevallen veroorzaakt tijdens het voorjaar. Tijdens de storm Eunice werd met 133 km per uur de zwaarste windstoot in West-Vlaanderen in 20 jaar tijd gemeten. Stormschades kwamen in het verleden ook voor, maar ditmaal is het anders. Dit zijn drie jaren op rij met veel schade. De KMI-klimaatmodellen voorspellen een toename van de stormintensiteit en -frequentie in Europa.

De aanplant van een klimaatbestendig bos.

Echter, een klimaatbestendig bos realiseren na een storm leidt tot zaag- en opruimingskosten, plantmateriaal (als er naaldbout stond krijg je opnieuw naaldbout in plaats van het gewenste loofhout) en ondersteunende maatregelen als steenmeelbemesting (om de zuurgraad van de grond aan te passen voor loofhout) en vraatbescherming tegen reeën (want die zijn dol op jong loofhout). De kosten tellen fors op en juist dit kan nu worden verzekerd.

De Bossenverzekering van OBV is de enige verzekering in België die uw schade vergoed bij storm.

U kunt uw dekking brand uitbreiden voor schade door storm (stambreuk en/of windworp).

OBV definieert storm als windkracht 7 of meer. U bepaalt zelf aan de hand van de waardentabel met adviesbedragen het verzekerd bedrag per hectare. Hiermee kan u de opruimings- en aanplantkosten betalen, de opbrengst van het resthout is voor u.

***Schade voorkomen kunnen we niet,
maar verzekeren kunnen we als de beste!***

**Verzeker
bosbrand, storm,
ijzel- en sneeuwdruk**

 BFAO
Onderlinge Bossen
Verzekering

**Beste voorwaarden
Laagste premies
Uniek in België**

Finepolis
ECOASSUR

Info & Offerte
www.bossenverzekering.be
info@finepolis.be – Tel 0470/24.76.36

BE0444.091.635 – Finepolis bv – Valkeniersdreef 5/23 3140 Keerbergen

 Je Makelaar
in de
Verzekering

Top 5 van plantensoorten die het meest bezocht werden voor wilde bijensoorten.

© Ivor Ludus

18

” Het doel van het project van de Bûmplanters is de vergroening van de stad, met dit erfgoed – dit Brusselse fruitpatrimonium – te verbinden.

© Bûmplanters

23

Redactieteam

Guido Mulier
Voorzitter Landelijk Vlaanderen

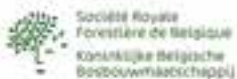
Valérie Vandenabeele
Directeur Landelijk Vlaanderen
& Aanspreekpunt Privaat Beheer -
Natuur en Bos

Alec van Havre
Bestuurder Landelijk Vlaanderen
& Aanspreekpunt Privaat Beheer
– Natuur en Bos

Margot Leemans
Adviseur Bosbeleid
Aanspreekpunt Privaat Beheer –
Natuur en Bos

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van de
Koninklijke Belgische
Bosbouwmaatschappij

Landelijk Vlaanderen
vzw is lid van European
Landowners Organization

Landelijk Vlaanderen vzw en
Historische Woonsteden vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Erfgoed

Landelijk Vlaanderen vzw en
de Koepel der Bosgroepen vzw
zijn stichtend lid van Aanspreekpunt
Privaat Beheer – Natuur en Bos

Inhoudsopgave

- 5 Woord van de voorzitter
- 6 Uit de Wetstraat
- 8 From Brussels, with love
- 10 Ook bedrijven zorgen voor meer en beter bos
- 12 Interview met minister Jo Brouns
- 18 Hoe wilde bestuivers aantrekken in landbouw-, bos- en natuurgebieden
- 24 Zoektocht naar historisch boomgaardpatrimonium
- 26 Landgoed in de kijker: xxx
- 30 Akkerbouw ten voordele van patrijs en landbouw
- 34 Soort in de kijker
- 36 Vlaams logiesdecreet
- 39 Omzetting uitgebreide bosbeheerplannen
- 40 Pachtprijscoëfficiënten 2022-2025
- 42 Overhangende takken: wat zijn mijn verplichtingen?
- 43 Blik uit het buitenland: de potentiële biodiversiteitsindex uit Frankrijk
- 45 Natuurinspectie stelt vaak overtredingen inzake hakselhout vast
- 46 Nieuwsflash

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40

info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen

Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele, redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Femke Vanhellemont

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

 www.facebook.com/landelijkvlaanderen

 twitter.com/LandelijkVla

”

Laten we deze maatschappelijke
situatie aangrijpen om een duurzame
visie te ontwikkelen die op lange
termijn rendeert.

Woord van de Voorzitter

Beste leden en sympathisanten,

Wie in de media mag je deze dagen nog geloven? Waarom al dat strategisch gekibbel op politiek vlak? En toch, al luisterend naar deze verschillende zienswijzen, proberen we elk een eigen inzicht op te bouwen met visie, een visie van hoop voor morgen. We hebben nood aan vernieuwing en meer positief nieuws.

En nu zit de lente echt in de lucht. Veel mensen trekken er op uit om van die eerste zonnestralen te genieten. Een eerste honingbij op een vroege krokusbloem maakt het lentegevoel compleet... we krijgen opnieuw hoop op een betere toekomst.

In onze vorige editie hadden we het over de steeds sneller veranderende wereld rondom ons heen. De crisissen als COVID-19 sidderen nog na en de Oekraïens-Russische oorlog woedt nu al jammerlijk langer dan één jaar. We leven nu anders, duurzamer en met meer zorg en aandacht voor onze energieconsumptie. Ook het veranderende klimaat zorgt ervoor dat we op een andere wijze aan landbouw en bosbouw (moeten) gaan doen.

Laten we deze maatschappelijke situatie aangrijpen om een duurzame visie te ontwikkelen die op lange termijn rendeert. Een haalbare rendabele economie te verzoenen met een leefbare woon- werk omgeving... Laten we ons daar voor inzetten en zelf als privé eigenaar een toonbeeld zijn voor onze politiekers.

Meteen een oproep naar onze leden: we willen meer events organiseren, gaande van wandelingen tot meer specifieke beleidsthema's. Daarbij staan we open voor nieuwe frisse lente-ideeën. Zo nodigen we u binnenkort graag uit op een wandeling bij onze ENPLC-ambassadeur, Alan Phillips, om u te inspireren rond privé natuurbeheer. (ENPLC = ons LIFE-project in samenwerking tussen natuurverenigingen en private eigenaars voor natuurbeheer over heel Europa).

Dat natuurbeheer zal ook een belangrijke pijler worden in de Vlaamse parken. De Vlaamse overheid wil in navolging van andere landen officieel 4 nationale (waaronder Hoge Kempen, dat nog geen officiële erkenning als nationaal park heeft) en 3 landschapsparken erkennen. Van de respectievelijke 10 en 13 nationale en landschapsparken zijn er intussen nog respectievelijk 6 en 7 in de running. De consortia

hebben de afgelopen maanden druk geschreven aan hun masterplan. Landelijk Vlaanderen heeft deze opgevolgd en sturing gegeven om de rechten van private eigenaars te verdedigen. In begin waren de criteria zeer strikt natuurgericht, maar we zien nu toch dat er meer aandacht is voor multifunctionaliteit en integratie. Voor onze landelijke ondernemers van grote en kleine landgoederen is ook het adaptatievermogen uiterst belangrijk om het beheer aan te passen aan toekomstige noden. We streven daarbij ook naar het bekomen van een versoepeling van diverse regels die mekaar overlappen in plaats van bijkomende regels binnen de parken. We willen de parken ook aangrijpen als kans om slapende instrumenten met mogelijkheden voor private eigenaars te activeren, zoals: ruilen van groene en gele bestemmingen, kapitaalschade zonder volledige RUP-procedures en vergoedingen voor erfdiensbaarheden. En ten slotte op die manier enkele van onze knelpunten rond bebossing weg te werken, waar de overheid tot op heden nog geen gehoor aan geeft.

Verder in deze Landeigenaar leest u meer over de aanpassing van landbouw aan klimaat en natuurinclusie. Private eigenaar, beheerders en landbouwers zijn niet altijd even enthousiast over het zuiver werken met vergoedingen voor beheerovereenkomsten, waar de grond geen landbouwwaarde meer heeft, maar zuiver voor natuur wordt ingezet. Het omvormen van het landbouwmodel naar een klimaatslimme en natuurinclusieve vorm, waarbij de grond en de teelt landbouwkundig gevaloriseerd wordt, boekt meer winst. Stel dat we 100 ha landbouwgrond nemen, dan is het al moeilijk om 5 % onder beheerovereenkomst te brengen. Als men daarentegen het ganse landbouwbedrijf klimaat- en natuurinclusief omvormt, zouden tot 30 à 40% natuurinclusieve teelten kunnen verbouwd worden. Door de volledige integratie van milieuvriendelijke technieken en bemesting is de winst voor biodiversiteit veel groter volgens ons veel groter. Wetende dat we als private eigenaars zo'n 450.000 ha landbouwgrond (laten) beheren, willen wij ook hier op inzetten om zo een visie van hoop voor morgen uit te werken.

Veel leesgenot verder, want ja, we hebben met Landelijk Vlaanderen een visie en toekomst voor een levendig en leefbaar Vlaamse buitengebied.

Uit de wetstraat

Het is mij een genoegen u deze “Uit de Wetstraat” als directeur te mogen richten. Graag wil ik mijn appreciatie en dank uiten aan Jurgen Tack, voor zijn begeleiding en blijvende steun. Op zijn inbreng kan Landelijk Vlaanderen ook volledig blijven rekenen.

Tevens wil ik bij deze ook ons team niet vergeten, inclusief de werkende leden, die onze organisatie tot een uiterst efficiënt apparaat maken, dat in overlegfora, in partnermeetings en naar de leden zelf sterk naar buiten treedt. Onze plaats als middenveldorganisatie verdienen we elke dag om de sector van de private eigenaars een duidelijke stem te geven.

Over stemmen gesproken... Hoewel het nog een ruim een jaar is naar de volgende verkiezingen, worden in de Wetstraat de eerste symptomen van verkiezingskoorts voelbaar. Politici gaan hun verkiezingsbeloftes en realisaties na, vinden hierop een gepast antwoord naar communicatie toe en overwegen de noden van de volgende legislatuur. Ook aan onze kant moeten we voor de volgende legislatuur plannen, om de verwachtingen van onze leden in te lossen.

”

In de Wetstraat worden de eerste symptomen van de verkiezingskoorts voelbaar.

Pachtprijzen

Net voor Kerstmis heeft ons onderhandelingssteam een akkoord rond de nieuwe pachtprijscoëfficiënten bekomen. (Dat zijn die vermenigvuldigingsfactoren voor de berekening van de maximale huurprijs). Hoewel de verhuurprijs tegenover de stijgende leefkost eerder laag uitblijft, wordt met de de inflatie van de voorbije jaren rekening gehouden. Daarom dank aan onze onderhandelaars. De nieuwe coëfficiënten leest u verder in een artikel van dit nummer van De Landeigenaar, maar waren ook heet van de naald in onze digitale nieuwsbrief van 7 december 2022 aangekondigd. Indien u deze niet kreeg, schrijf u dan meteen in om geen andere actualia te missen.

Schrijf u in op onze digitale nieuwsbrief door deze QR-code te scannen met uw smart-phone (foto-functie).

” **Het nieuwe pachtdecreet heeft aandacht voor knelpunten van de grondeigenaars.**

Pachtdecreet

Intussen verkregen we ook de ontwerpen van het nieuwe Pachtdecreet. Er is evolutie, nog geen echte revolutie, maar wel aandacht voor een aantal belangrijke knelpunten waarmee eigenaars in het buitengebied geconfronteerd worden. Dat de schriftelijke pacht de regel wordt, helpt eigenaars om de reële situatie te achterhalen bij een successie of aankoop van landbouwgrond. Het probleem van de pensioenboeren wordt ook voor het eerst aangepakt, waarbij de pachter (en niet meer de verpachter) het bewijs moet leveren dat hij geen pensioen geniet. Zij zullen ook geen recht van voorkoop meer hebben wanneer de grond verkocht wordt, zodat jonge landbouwers en eigenaars-landbouwers meer kansen krijgen. Het systeem van voortdurende pacht wordt herzien, waarbij eigenaars na 18 jaar de pacht kunnen beëindigen om te verkopen. Eigenaars zullen ook de mogelijkheid krijgen om de pacht op te zeggen voor groene beleidsdoelen zoals bebossing. Vandaag blijft dit een belangrijk knelpunt voor eigenaars die willen bebossen, maar geen toegang hebben tot hun eigen gronden. Meer details hierover in onze volgende edities.

Vlaamse Parken

In januari werd ook het aangepaste ontwerp met betrekking tot algemene landschapszorg en de Vlaamse Parken vrijgegeven, dat nu door het Vlaams Parlement behandeld wordt. Volgens velen blijft het ongehoord dat de overheid al meer dan anderhalf jaar oproept om parkenperimeters af te bakken en visies en plannen op te maken, terwijl het decreet nog niet eens gestemd is, laat staan dat er uitvoeringsbesluiten zijn. Niettemin is de bal aan het rollen. Bij Landelijk Vlaanderen regent het klachten van particulieren, bewoners, grondeigenaars die via via te horen krijgen dat zij mogelijks in de perimeter van een parkproject vallen. De lokale gebiedscoalities zijn vaak weinig representatief, rechthouders zijn maar weinig betrokken of geïnformeerd. Het blijft een overheidsinitiatief over de hoofden van eigenaars en rechthouders heen onder het mom van niet-bindende projecten. Het is vreemd dat over deze aanpak in het Vlaamse Parlement niet meer vragen gesteld worden. Waar bij de zogehete Landschapsparken nog ruimte is voor landelijk ondernemerschap, wordt dit bij de Nationale Parken Vlaanderen in de natuurkernzones heel moeilijk. Men streeft naar een type 3 en 4 natuurbeheerplan die zuiver teert op subsidies, nota bene berekend op 80 % van de kosten. ... Een verhaal waar slechts een kleine minderheid van onze leden zich een toekomstvisie in kan meten. Waar de centen vandaag moeten komen, hoe lang de financiering zal blijven bestaan blijft een onbekende. In tegenstelling tot natuurverenigingen, moet de private eigenaar echter ook rekening houden met de successie en toekomstmogelijkheden van de volgende generatie. Alleen met flexibiliteit en aanpassingsvermogen kunnen landgoederen, groot of klein, blijven bestaan over de generaties heen.

Gesubsidieerde natuuraankopen

Ook in de media rijzen kritische vragen bij het huidige natuurbehoudmodel dat zeer sterk op subsidies stoelt, afkomstig uit belastingsgeld. Is het nog verantwoord dat zoveel geld in aankopen van gronden wordt gestoken, waarbij de inrichting en het beheer ook bijna volledig vanuit belastingen betaald worden? Is het nog verantwoord om met een hoog budget voor aankoopsubsidies op de markt te gaan concurreren met private eigenaars die dezelfde doelen willen realiseren? Overheidsaankopen drijven de grondprijzen op, zeker voor natuur en bos.

Wanneer private eigenaars aan natuurbeheer doen, investeren ze hierbij heel wat eigen tijd en middelen, ook vaak om uitvoering te geven aan hun passie voor hun eigendom. Door een deel van die natuur te vermarkten zoals via jacht of bosbouw, of daarnaast aan landbouwactiviteiten te doen om voedsel of energie te produceren, kan de winst terugvloeien naar het natuurbehoud. Jammer genoeg wordt dergelijke vorm van ruraal ondernemen door het huidige beleid inferieur aan het subsidiemodel gezien.

Natuurherstelwet

Nochtans begint men vanuit Europa in te zien dat men al jaren dezelfde maatregelen en doelen oplegt, maar de vooruitgang in de lidstaten te wensen overlaat. Europa maakt de lidstaten kenbaar dat het belangrijk is om de private eigenaars bij het bereiken van klimaat- en natuurdoelen te betrekken. Dat is fijn om horen, maar de kanteling richting een natuurbeleid dat ook op maat van private grondeigenaars geschreven is, is daarmee nog niet rond. Laat ons niet opnieuw de weg opgaan van plannen opleggen en bijkomende administratie te verzinnen in plaats van een duidelijke stimulans te voorzien om de zaken op het terrein te realiseren.

” **Het recht om te mogen genieten van zijn eigendom, is een stimulans die ook de maatschappij ten goede komt.**

Het klimaat legt ons een nieuwe externe druk op, met lange droge periodes en hevige regenval. Land- en bosbouw moeten zich hieraan aanpassen. Daarbij moeten we verder kijken dan de huidige mogelijkheden. We gaven al wat aanzetten in onze publicaties in De Landeigenaar (zoals rond bodembeheer, natuurinclusief boeren, nieuwe houtsoorten...) en samen met andere partners in het buitengebied (zoals de bosgroepen en de KBBM) dienden we voorstellen in om nieuwe systemen op het terrein te testen en met het beleid af te toetsen.

Het recht om te mogen genieten van zijn eigendom: de zelfbeschikking, het rustig genot waarborgen en het waardebehoud verzekeren komt ook de maatschappij ten goede. Daar moet de overheid oog voor hebben.

Een Vlaams ‘nationaal’ plan voor de landbouw

Auteur: Jurgen Tack, European Landowners' Organization

Na de Tweede Wereldoorlog was Europa grotendeels verwoest en kampte het met een voedseltekort. Wanneer in 1952 de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal werd opgericht kreeg deze nieuwe organisatie de taak om werk te maken van de vereniging van het toen versnipperde Europa. Voedselgebrek was een van de eerste uitdagingen. Er was nood aan actie op Europees niveau om Europa zelfvoorzienend te maken op vlak van voedsel. Om een adequate voedselvoorziening te organiseren was het nodig om het vrije verkeer van voedsel en landbouwproducten binnen Europa te waarborgen.

Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) werd in 1962 in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat de mensen tegen betaalbare prijzen voedsel konden krijgen en dat de landbouwers een redelijk inkomen voor hun werk zouden bekomen. Het GLB is een van de oudste beleidsakkoorden waar Europese landen zich samen inzetten voor het realiseren van een gemeenschappelijk doel.

Sinds 1962 is de landbouw sterk geëvolueerd. Dit zowel op technisch als op maatschappelijk vlak. Op regelmatige basis wordt het GLB dan ook geëvalueerd en bijgestuurd.

Zo besliste de Europese Commissie in 2018 om het gemeenschappelijk landbouwbeleid te moderniseren en te vereenvoudigen. De nieuwe prestatie- en resultaatgerichte aanpak van het GLB is flexibeler en houdt rekening met lokale omstandigheden en behoeften, terwijl de ambities van de EU op het gebied van duurzaamheid worden verhoogd. Het is opgebouwd rond 10 doelstellingen, die ook de basis vormen waarop de EU-landen hun strategische plannen voor het GLB opstellen.

Strategisch plannen

Om maximaal rekening te houden met lokale omstandigheden werd aan alle Europese lidstaten gevraagd een nationaal strategisch plan op te maken. Elk plan bevat een breed scala aan gerichte interventies die gericht zijn op de specifieke behoeften van elk individueel EU-land en tastbare resultaten opleveren met betrekking tot de doelstellingen op EU-niveau. De EU-landen moesten een grondige beoordeling maken van wat er moet gebeuren, op basis van een SWOT-analyse (sterktes, zwaktes, opportuniteiten en bedreigingen) van hun grondgebied en agrovoedingssector.

De EU-landen kregen tot 31 december 2021 de tijd om hun strategische plannen voor het GLB in te dienen. Daarna had de Commissie 6 maanden de tijd om de plannen goed te keuren met het oog op de uitvoering ervan in januari 2023. Heel wat landen haalden de opge-

legde deadline niet, maar finaal was de Europese Commissie wel in staat om de 28 nationale plannen van de 27 Europese lidstaten voor eind 2022 goed te keuren zodat het vernieuwde GLB netjes op 1 januari 2023 van start kon gaan.

Ja, u las het goed. 27 Europese lidstaten produceerden 28 nationale plannen. Als enige land diende België 2 nationale plannen in: een strategisch plan voor Vlaanderen en een strategisch plan voor Wallonië.

” Als enige land diende België 2 nationale plannen in: een strategisch plan voor Vlaanderen en een strategisch plan voor Wallonië.

Het Vlaamse plan kreeg na een eerste nazicht een aantal opmerkingen van de Europese Commissie. Begin december 2022 kreeg de bijgestuurde versie een akkoord van de Europese Commissie. Het Vlaamse plan biedt de Vlaamse landbouw uitzicht op € 1,65 miljard aan fondsen: € 1,386 miljard aan Europees geld, aangevuld met een nationale financiering van € 272 miljoen.

Strategisch gekibbel

Hoewel de Europese Commissie groen licht heeft gegeven voor het Vlaamse ‘nationale’ plan is het plan niet naar de zin van Vlaams minister van Omgeving, Zuhal Demir (N-VA). Ze is niet te spreken over het feit dat haar collega van Landbouw, Jo Brouns (CD&V), het Vlaamse plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) heeft ingediend bij de Europese Commissie zonder haar daarbij te betrekken of zonder het dossier eerst te bespreken in de regering. “Als ik dat zou doen, zou het kot te klein zijn”, haalde ze uit in de Commissie Omgeving. Volgens Brouns is alles verlopen zoals in de regering was afgesproken.

” “Als ik dat zou doen, zou het kot te klein zijn”

(Minister Demir, Commissie Omgeving, Vlaams Parlement)

Alfreding, Unsplash.com - Guus van Berghe

De goedkeuring van het Vlaamse nationale plan stond geagendeerd op de laatste ministerraad voor de kerstvakantie (22 december 2022), maar het blijft onduidelijk of het al dan niet werd goedgekeurd. Mogelijk ligt de oorzaak bij de milieueffectenrapportering (MER) die bij het plan hoort maar die nog niet goedgekeurd is. Is het nationaal plan voorbereid door het Departement Landbouw en Visserij (voogdijminister: Jo Brouns) dan moet de goedkeuring voor het MER komen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) waar minister Demir verantwoordelijk is. Bij navraag bij het Agentschap voor Natuur en Bos blijkt dat in de lopende regeerperiode steeds meer adviezen waar het ANB voor instaat rechstreeks en onrechstreeks worden gestuurd vanuit het kabinet van minister Demir. Zo staan beide ministers met getrokken messen tegenover elkaar. Dit ten koste van de steun aan de Vlaamse landbouw.

Strategische partner

Op de achtergrond speelt een veel groter verhaal. De Vlaamse Regering onderhandelt reeds vele maanden over het stikstofplan en een nieuw mestactieplan (de twee zijn gelinkt, hoe kan het anders). Ook hier staan minister Demir en minister Brouns lijnrecht tegenover elkaar. Waar minister Brouns beïnvloed wordt door de achterban van Boerenbond, wordt minister Demir beïnvloed door Natuurpunt die in de afgelopen jaren een steeds sterkere impact heeft gekregen op de werking van haar kabinet.

Natuurpunt en BBL menen dat de Europese Commissie een verkeerde beslissing heeft genomen op basis van verkeerde informatie (want geen goedgekeurde MER aanwezig). Zij roepen nu voor het eerst een Aarhus-procedure in om de Europese Commissie te waarschuwen voor deze misstap.

De Aarhus regelgeving maakt het mogelijk om een beslissing van de Europese Commissie kritisch in vraag te stellen. De Commissie wordt dan gevraagd om haar beslissing te revalueren op basis van haar eigen milieuwetgeving. Zo krijgt ze zelf de kans haar beslissing te herzien, zonder dat daarbij een rechter moet tussenkomen. Natuurpunt heeft in minister Demir een partner gevonden en omgekeerd is dat duidelijk ook het geval. We kunnen alleen vaststellen dat de grenzen tussen politiek, administratie en drukingsgroepen steeds meer vervagen. Daarbij neemt steeds meer ideologie de overhand op gezond (boeren?) verstand. De door N-VA zo verguisde verzuiling van het Vlaamse politieke landschap heeft er eenvoudigweg een bijkomende zuil bijgekregen.

Mogen we vragen om te stoppen landbouw en natuur tegenover elkaar uit te spelen. We hebben beiden nodig en we mogen eenieder dankbaar zijn die zich inzet om natuur te beschermen of onze voedselvoorziening te verzekeren. En ja, dat kan ook hand in hand samengaan. Maar enige goede wil is dan wel een noodzaak.

Verdrag van Aarhus

Het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, ook bekend als het Verdrag van Aarhus, werd in de Deense stad Aarhus aangenomen op 25 juni 1998, ter gelegenheid van de 4de Europese ministeriële conferentie "milieu voor Europa" binnen de Europese economische commissie van de Verenigde Naties (UNECE). Het verdrag trad in werking op 30 oktober 2001.

Per november 2009 hebben 40 partijen de conventie ondertekend, waaronder de Europese Unie, die zich engageert om de bepalingen van de conventie ook op de Europese instellingen toe te passen. 44 partijen hebben de conventie geratificeerd (België op 21 januari 2003; Nederland op 29 december 2004).

Het verdrag handelt over:

- het verlenen van toegang tot milieu-informatie aanwezig bij de overheid. Naast de "passieve" toegang, d.i. informatie verstrekken wanneer een burger of milieuvereniging erom vraagt, dient de overheid ook aan "actieve" informatieverstrekking te doen via onder meer het publiceren van rapporten over de toestand van het milieu, publiek toegankelijke databanken of soortgelijke registers, etc.
- het verlenen van inspraak in de besluitvorming omtrent milieuaangelegenheden. Dit slaat zowel op specifieke activiteiten (een lijst hiervan is opgenomen als bijlage bij het verdrag) als plannen, programma's, beleid en regelgeving met betrekking tot milieu. Bij de beslissing dient rekening gehouden te worden met de inspraakresultaten, en de beslissing dient openbaar gemaakt te worden.
- het verlenen van toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden, bijvoorbeeld om toegang tot milieu-informatie te verkrijgen.

Natuur

Ook bedrijven zorgen voor meer en beter bos

Auteur: Dries Moerloose

Sinds vorig jaar zet Dries Moerloose van de Koepel van De Bosgroepen in op samenwerkingen met bedrijven om te zorgen voor meer en betere bossen in Vlaanderen. Er zijn twee vormen van samenwerking mogelijk: een eigen bedrijfsbos of een partnerschap.

Steun van a tot z

In het geval van een bedrijfsbos heeft een bedrijf zelf grond die kan bebost worden. Het bedrijf doorloopt het volledige bebossingstraject, net zoals een particuliere eigenaar. De Bosgroepen ondersteunen in de subsidie- en vergunningsaanvraag, maken het plantplan op, bestellen het plantgoed en ondersteunen de aanplanting. Het bedrijf kan ook nadien rekenen op ons advies.

Een van de bedrijven die De Bosgroepen ondersteunen is Willy Naessens Group. De aanplant gebeurde op 27 november 2022 in Wortegem-Petegem. Kris Vanrenterghem, chief sustainability officer: "Ons nieuw bos is ingebed in een bestaand bos, het geheel is bijna 6 ha groot. Het bos wordt op termijn toegankelijk voor iedereen, zo willen we een positieve impact hebben op onze omgeving. Dankzij de ondersteuning van De Bosgroepen is dit project *a walk in the park*."

” **Onze Bosgroep begeleidt Willy Naessens Group niet enkel bij de voorbereiding van het project en bij de plantactie, ook na de aanplant blijven we ondersteuning bieden.**

Hans Scheirlinck, coördinator van Bosgroep Vlaamse Ardennen tot Dender over de samenwerking: "Onze Bosgroep begeleidt Willy Naessens Group niet enkel bij de voorbereiding van het project en bij de plantactie, ook na de aanplant blijven we ondersteuning bieden, zowel wat betreft administratie als beheer van het aangeplante bos. Door de bedrijven helemaal te ontzorgen, werken we hinderpalen om te bebossen weg".

Ook de huidige campagne van het Meer Bos! programma van de Vlaamse Overheid focust op bedrijven. Met een financiële impuls van 25.000 €/ha worden bedrijven aangespoord om beschikbare gronden te bebossen, want de Vlaamse Overheid wil tegen 2024 maar liefst 4.000 ha nieuw bos gerealiseerd zien. Meer informatie hierover vind je op www.bosteller.be.

Match met grondeigenaar

Bij de tweede vorm van samenwerking met bedrijven, het partnerschap, zoeken De Bosgroepen een match tussen een bedrijf dat wil investeren in bos en een eigenaar die een (her)bebossingsproject wil uitvoeren en daarbij op zoek is naar financiële steun. Een bos planten kost immers veel geld en de bestaande subsidies zijn beperkt of aan bepaalde voorwaarden gebonden. Om die reden gaan projecten niet door of worden ze op de lange baan geschoven. Door een samenwerking op te zetten tussen een bedrijf dat een lokale, maatschappelijke impact nastreeft en een eigenaar die grond ter beschikking heeft, kunnen we deze dossiers toch uitvoeren.

Dit is een win-win voor alle partijen, én voor de maatschappij, want de nieuwe, klimaatbuuste bossen komen er in het dichtbevolkte Vlaanderen. Zo werd in januari 2023 een bos aangeplant in Landegem dankzij het partnerschap van een bedrijf uit de buurt. Eigenaars Hannes en Elke moesten de bomen op hun perceel laten kappen omdat de fijnsparran waren aangetast door de letterzetter. Ze hadden interesse in een samenwerking om de kosten voor de kaalkap en herbebossing te compenseren. We vonden een match met Gritt, een technisch outsourcingbureau dat voor elke werknemer een boom wil planten. Een herbebossing na fijnsparran vinden ze erg waardevol, omdat je op die manier een grote, ecologische meerwaarde aan een perceel kan bieden.

Natuur

Vicky Van de Velde van Gritt verwoordt het zo: “Door het planten van ons Gritt-bos proberen we de ecologische impact van onze bedrijfsactiviteit te compenseren en meer in balans te brengen. De onderneming zal ook helpen planten tijdens een plantactie. Het is de ideale teambuilding en een mooie bijdrage aan het project.”

” **Liefst wilden we zo snel mogelijk een nieuw inheems loofbos aanplanten.**

Ook Hannes en Elke tonen zich tevreden: “We moesten ons bos kappen omdat de bomen aangetast waren. Liefst wilden we zo snel mogelijk een nieuw, inheems loofbos aanplanten. Door de samenwerking met De Bosgroepen en Gritt kunnen we dit waarmaken. Zo genieten we komend voorjaar al van ons nieuw bos.”

© Koepel van Vlaamse Bosgroepen

Krijg je als bedrijfsleider zin om zelf ook bij te dragen aan meer bos in Vlaanderen, of zoek je als eigenaar een financiële impuls voor jouw (her)bebossingsproject?

Scan de QR voor meer informatie of neem contact op met Dries Moerloose via koepel@bosgroepen.be of 0477 98 61 47.

Meer informatie voor bedrijven

Meer informatie voor eigenaars

Tussendoortje

Een grond kopen waarop een Vlaams recht van voorkoop rust? Neem contact op met Landelijk Vlaanderen voor een overeenkomst is getekend.

Tussendoortje

Krijg je een brief met vraag tot onteigening? Weet dat zelfrealisatie in vele gevallen ook een mogelijkheid is.

vanhove VASTGOED & ADVIES

Landelijk VASTGOED ANDERS BEKEKEN

landelijk wonen

bouwkundig erfgoed

agrarisch vastgoed

Tel 0474/040 111 • info@vanhovevastgoed.be • www.vanhovevastgoed.be

Interview met Jo Brouns, minister van Landbouw

Interview door Jurgen Tack

Jo Brouns werd op 12 januari 1975 geboren als zoon van Hubert Brouns en Rita Vanhoef. Hij is getrouwd met Lieve Pellens en fiere papa van Sophie, Karel en Marie. De politieke ambitie zit duidelijk in de genen. Vader Hubert was in totaal 16 jaar burgemeester van de Limburgse gemeente Kinrooi. Jo volgde hem op in 2013.

Sinds 2013 is hij burgemeester van Kinrooi en werkte hij deeltijds als kabinetsmedewerker van minister Jo Vandeuren. Daarnaast zetelde hij sinds 2006 in de provincieraad. In 2018 legde hij voor de 3de keer de eed af als provincieraadslid. Daarbij werd hij ook aangesteld als onder-voorzitter van de provincieraad.

In hetzelfde jaar behaalde de CD&V tijdens de lokale verkiezingen in Kinrooi een verpletterende meerderheid. Met 61 % van de stemmen verlengt hij zijn mandaat als burgemeester voor nog eens 6 jaar. In 2019, het jaar nadien, kreeg zijn politieke carrière een nieuwe wending. Als opvolger van Jo Vandeuren werd hij verkozen in het Vlaams Parlement. Hij zal zich de komende 5 jaar inzetten voor alle Limburgers op het Vlaamse niveau.

Op 18 mei 2022 legde hij de eed af als Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie & Landbouw. Hij nam deze bevoegdheden over van minister Hilde Crevits, die op haar beurt de bevoegdheden van voormalig minister Wouter Beke overnam als minister van Welzijn.

Landbouw

JT: U nam de portefeuille landbouw over van uw voorganger, Hilde Crevits. Een passie voor u of gewoon het onderwerp dat vrij kwam?

JB: Nee hoor, ik heb als plattelandsburge-meester veel affiniteit met de landbouw. Mijn grootvader was zelf boer en ik heb hem moeten beloven om de boeren altijd te verdedigen. Kinrooi is de aspergegemeente van Vlaanderen en bij ons in Noord-Limburg is er een heel divers landbouwlandschap met nog groententeelt, grote veehouderijen en heel mooie korteketenbedrijven.

JT: Had u voetballer geweest, dan was u een invaller geweest die kort na de start van de tweede helft het terrein wordt opgestuurd. Dergelijke speler moet zich op korte termijn bewijzen wanneer hij bij de volgende wedstrijd in de basis wil staan. Maar met het stikstofakkoord, de herziening van de pachtwet en nu ook nog een nieuw mestactieplan kwam u in een Champions league wedstrijd terecht zonder opwarming. Hoe groot zijn de uitdagingen waar u voorstaat?

JB: In het voetbal is het de gewoonte dat je dan meteen een goeie beuk uitdeelt om te laten voelen dat je er bent, maar dat is mijn stijl niet, niet in het voetbal en niet in de politiek. (lacht) Maar om op uw vraag te antwoorden: ik heb inderdaad een hele dikke boterham gekregen. Ik ben niet de man van de grote profileringsdrang, maar ik sta wel voor een aantal dingen. Voor de pachtwet zijn we tot een akkoord gekomen, over het mestactieplan is er constructief overleg tussen de natuurverenigingen en de boerenorganisaties, na een valse start en met stikstof moeten we ook kunnen landen. De doelstellingen staan wat ons betreft niet ter discussie en dat is een grote inspanning die we van de sector gaan vragen. Maar er moet wel perspectief zijn voor jonge boeren en ruimte voor een rendabele bedrijfsvoering. Als dat niet kan, dan is er een probleem. Dan kan ik voor mezelf zo'n stikstofakkoord niet verdedigen.

Stikstofakkoord

JT: 80 % van de Vlaamse Natura 2000-gebieden kampt met te hoge stikstofwaarden. Deze gebieden werden door Vlaanderen aangemeld aan Europa en moeten, nu beschermd en, zo nodig, hersteld worden. Nochtans werden deze Natura 2000-gebieden door Vlaanderen aangemeld

omwille van de aanwezigheid van natuurwaarden (habitats en/of soorten). Hoe komt het dat de stikstofwaarden net in deze gebieden zo'n proporties aannemen?

JB: Die geschiedenis is inderdaad wel raar gelopen. In de jaren '70 hadden de boeren op veel plekken in Vlaanderen schrik dat ze zouden moeten verdwijnen om te verkavelen voor woningen of voor industrie. Toen werd gezegd: vestig u maar naast natuur, daar gaan ze u gerust laten. Naast de natuur die er al is, en die wij uiteraard moeten beschermen, zijn er ook de instandhoudingsdoelstellingen. Dat is de belofte van Vlaanderen aan Europa om allerlei nieuwe natuur te gaan realiseren, bv. 4000 ha bijkomende heide.

Op veel plaatsen in Vlaanderen is het prachtige landschap – denk aan Averbode, maar ook aan de Voerstreek of de Vlaamse Ardennen – juist ontstaan door de invloed die de landbouw er op had. Algemeen zijn wij in Vlaanderen enorm versnipperd qua ruimtegebruik, wij hebben geen grote aaneengesloten natuurgebieden zoals in Duitsland of Frankrijk. En we hebben door onze havens net als Nederland ook een belangrijke poot van intensieve veeteelt. Dat is allemaal samengekomen in het stikstof-dossier.

JT: 50 % van alle stikstof in Vlaanderen komt uit het buitenland. 75 % van het overige deel is afkomstig van de landbouw, in het bijzonder van de melkveehouderij. 20 % van de stikstof is afkomstig van het verkeer en 5 % van de industrie. Nochtans is het in de eerste plaats de landbouw die in beeld komt. Krijgen andere sectoren ook maatregelen opgelegd?

JB: Ja, ook andere sectoren zullen inspanningen moeten doen. Algemeen zien we dat het verkeer op vlak terugdringen van stikstofuitstoot het meest heeft gedaan de voorbije 10 jaar door technologische vooruitgang, maar op 30 jaar bekeken komen zowel ammoniak als stikstoxiden aan een reductie van bijna 50 %. Het klopt dus niet dat er de voorbije decennia niets is gebeurd, integendeel: de uitstoot halveerde al ondertussen.

Van de depositie in de Speciale Beschermingszones weten we dat de helft inderdaad afkomstig is uit het buitenland, terwijl de landbouw voor zo'n kleine 30 % zorgt. Sommige kritische depositiewaarden zijn zo laag, dat zelfs als je Vlaanderen zou ontvolken en de veeteelt volledig schrappen, je puur op basis van buitenlandse uitstoot nog altijd boven de drempel zit. Dan zeg ik: ja

we gaan stikstofuitstoot terugdringen, ja we gaan onze natuurkwaliteit verbeteren en de landbouw verduurzamen. Maar laat ons als goeie rentmeesters ook voorzichtig zijn, pak hier geen levenswerk voor af en neem niet ieder toekomstperspectief weg voor jonge landbouwers.

JT: Nederland en Vlaanderen hebben de hoogste stikstofconcentraties van Europa. Nederland zit intussen al bijna twee jaar in een stikstofcrisis zit. In Vlaanderen is de discussie over stikstof pas dit jaar echt losgebarsten. Lopen we achter op Nederland, hebben we het slimmer aangepakt of hebben we het probleem niet zien aankomen?

JB: Sinds het begin van de jaren 2000 moeten alle stallen voor varkens of kippen die in Vlaanderen gebouwd worden emissiearm zijn. In 2015 was er de eerste keer sprake van piekbelasters. Er was dus wel degelijk beleid, maar de situatie in Nederland heeft alles in een stroomversnelling gebracht. Daar was het tot niet zo lang geleden geen probleem om pal naast de natuur een grote stal te bouwen, terwijl dit bij ons al niet meer kon.

Een van de problemen is ook dat we niet naar de natuurkwaliteit in zijn geheel kijken, maar naar het al dan niet overschrijden van de kritische depositiewaarden. De ecooloog Tobias Ceulemans heeft dat al in een aantal interviews gezegd: de stikstofuitstoot terugbrengen is belangrijk, we willen dat ook doen, maar het is niet de magische oplossing die onze natuur zal herstellen of in betere staat brengen. Ook beter beheer is nodig.

JT: Landbouwbedrijven die rood inkleurden werden hiervan op de hoogte gebracht. Landeigenaars die gronden hebben die getroffen worden door de stikstofmaatregelen (bepkte begrazing, nulbemesting,...) hebben nooit enige formele berichtgeving hieromtrent ontvangen van de Vlaamse Overheid? Waarom deze ongelijke behandeling?

JB: Dit is inderdaad een probleem, de communicatie hierover zit bij de VLM. De manier waarop dat met de rode bedrijven is gelopen is geen voorbeeld van goeie overheidscommunicatie alvast. Ook de maatregelen over nulbemesting hebben een grote impact op landbouwbedrijven maar ook op de waarde van de grond van grondeigenaars. Het is dus maar logisch dat zij ook op de hoogte worden gebracht.

JT: Intussen is de toekomst van duizenden Vlaamse boeren onzeker. Hoe groot is de impact op de Vlaamse landbouwgemeenschap?

JB: Ja, de impact is zeer groot op onze landbouwers, dat moeten we niet ontkennen. Boeren op een Kruispunt communiceerde

er onlangs nog over: nog nooit kregen ze zoveel aanvragen, en ze komen uit alle sector. De rechtszonzekerheid op dit moment is gewoon slopend. De vergunningverlening in de landbouw zit op slot, voor alles wat je wil doen moet je een dertig procent reductie realiseren. Je kan op dit moment dus zelfs geen pocketvergister of zandbed installeren. Niet alleen de boeren zien daar van af, ook onze stallenbouwers zien hun personeel weggelopen, innovatieve bedrijven in staltechnieken moeten zich volledig tot het buitenland richten.

Alleen al om die reden is het belangrijk dat er een stikstofakkoord komt. De doelstelling van het stikstofakkoord – de reductie –

stellen wij niet in vraag. Maar we willen dat het werkbaar blijft voor onze landbouwers, dat er voor de individuele bedrijven een perspectief blijft. Vandaag is de rechtsonzekerheid zo groot dat het ondernemersklimaat in de landbouw helemaal aan de grond zit. Dat baart mij zorgen ja, want dan dreigen we een hele generatie boeren te verliezen in Vlaanderen.

Nationale plannen Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB)

JT: Europa heeft het geweer van schouder veranderd in het nieuwe gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). War vroeger gestreefd werd naar uniformiteit in de EU geeft men (na aanhoudende kritiek op de Europese Commissie) nu de hete aardappel door naar de lidstaten. Elke lidstaat mag, wanneer de doelstellingen worden gerealiseerd, zijn beleid zelf vorm geven. Hierdoor ontstaan opnieuw heel wat verschillen in landbouwbeleid tussen verschillende Europese lidstaten. Een goede zaak?

JB: Een belangrijk Europees principe én tegelijk een belangrijk principe van de christen-democratie is subsidiariteit: voer beleid uit zo dicht mogelijk bij de mensen, en til het maar naar een hoger niveau als dat noodzakelijk is. Het Europees landbouwbeleid is zo'n typisch voorbeeld van schaalvoordeel. We opereren binnen een Europese interne markt en wat van buitenaf binnenkomt wordt bestuurd door het handelsbeleid.

Maar tegelijk is de opdracht van de lidstaten nu om de landbouw te verduurzamen. In ieder land heeft de landbouw zich anders ontwikkeld en zijn er door klimaat en geografie andere uitdagingen. Eigenlijk zien we dat zelfs binnen Vlaanderen; in de arme zandstreken heeft de landbouw zich anders

Landbouw

ontwikkeld dan in de West-Vlaanderen bijvoorbeeld. Een belangrijk richtsnoer voor mij bij waar de landbouw naartoe moet is het verhogen van de strategische autonomie en daarmee ook onze voedselzekerheid. Dat betekent bijvoorbeeld ook meer eiwitgewassen telen waar we goed in zijn. Denk dan bijvoorbeeld aan grasklavers en veldbonen. Dat is goed voor de biodiversiteit en de portemonnee van de boer.

Wat mij wel enorm stoort is dat alles op Europees niveau vandaag zo traag gaat, op een moment waar we eigenlijk zeer snel moeten kunnen beslissen. De derogatie verliezen we, hoewel daar eigenlijk op milieuvlak geen probleem is. Kunstmest uit dierlijke mest (Renure) zit vast, terwijl we daar toonaangevend zijn met onze bedrijven. De uitkoopregeling voor varkenshouders draagt de goedkeuring weg van de landbouworganisaties en de regering, en dat zit vast door de staatssteunregels. Terwijl Europa ons wel zegt dat we onze stikstofuitstoot en veestapel moeten afbouwen. Dat frustrert mij ja.

Herziening van de pachtwet

JT: De herziening van de pachtwet was/ is een onderdeel van het Vlaams Regeerakkoord. Deze regering zou nu eindelijk gaan doen waar vorige regeringen niet in slaagden. Bij het begin van de regeerperiode was het enthousiasme groot. Bijna twee jaren geleden werd ons vanuit verschillende partijen bevestigd dat een akkoord zo goed als rond was. Intussen is het wel heel stil geworden rond deze hervorming. Kunnen we op korte termijn stappen verwachten?

JB: Ja, de nieuwe pachtwet is naar het parlement. Cruciaal is dat er een nieuw evenwicht gezocht wordt. De huidige pachtwet zorgde voor zoveel bescherming van de pachter dat eigenaars in de praktijk het gevoel hadden dat ze volledig de controle over hun gronden verloren. Nieuwe, langlopende pachtcontracten werden dan ook nog maar zelden afgesloten. Voor boeren in West-Vlaanderen zijn lange pachtcontracten nog de norm. Maar voor landbouwers in de Antwerpse en Limburgse Kempen zijn mondelinge overeenkomsten met één jaar zekerheid vaak de realiteit.

De nieuwe pachtwet wil langere pachten weer aantrekkelijk maken door de mogelijkheid van opzeg te voorzien na 18 jaar. De pachter blijft daarbij zijn voorkeurecht

behouden. Daarna zal de eigenaar zijn grond pachtvrij kunnen verkopen of verpachten aan een andere landbouwer. Tegen het einde van elke volgende 9-jarige periode kan er opgezegd worden, al moet dat ook voorzien zijn in de schriftelijke overeenkomst. Zonder opzeg wordt er stilzwijgend verlengd voor 9 jaar. Jullie waren duidelijk op zoek naar een systeem waarbij de latente meerwaarde van de gronden kon gerealiseerd worden en de pacht gewoon eindigt. Zover zijn we niet willen meegaan. Er moet altijd een opzeg zijn waarbij de boer zijn voorkeurecht kan laten gelden.

Als de verpachter opzegt om te vervreemden, dan heeft hij 1 jaar om dat dan ook effectief te doen. Lukt het hem niet binnen die periode, dan kan de pachter vragen om zijn pacht opnieuw te laten lopen.

Mestactieplan (nummer 7 in de rij)

JT: Minister Demir maakt werk van een nieuw mestactieplan om de watervervuiling in Vlaanderen verder aan te pakken. De voorgestelde maatregelen vormen een directe bedreiging voor heel wat landbouwers. Gaat Minister Demir te ver in haar kruistocht voor een betere omgeving?

JB: Niet alleen voor de landbouwers, maar voor heel de verwerkende industrie die zich daar rond gevormd heeft. We zijn voor groenten en frieten toonaangevend, met bedrijven die op vlak van innovatie en milieudruk tot de absolute wereldtop behoren. Ik begrijp uw vraag heel goed, minister Demir heeft daar een voorstel gedaan dat tot heel

veel onrust heeft geleid, maar ze heeft het daarna snel genoeg van tafel gehaald. Nu zitten we daar met landbouworganisaties en natuurorganisaties over samen, ver weg van de camera's. Dat overleg verloopt in een heel constructieve sfeer, heb ik begrepen.

JT: Zijn er alternatieven voor de voorgestelde harde aanpak?

JB: Een gebiedsgerichte aanpak blijft een must. We moeten landbouwers stimuleren én belonen. Er zijn daarnaast ook veel meer mogelijkheden dan enkel het afbouwen van de bemestingsnorm en het aanleggen van bufferstroken. De landbouwbedrijven zijn zo divers in Vlaanderen dat ze de kans moeten krijgen om op maat van hun bedrijf technieken toe te passen. Het onderzoek op dit vlak staat ook niet stil: precisiebemesting, filtersystemen, RENURE, ... er zijn

nog zoveel technieken buiten het gekende instrumentarium die we kunnen inzetten om een economisch haalbare landbouw te verzoenen met de opgelegde waternormen.

In Nederland is men ook enorm bezig met kringlooplandbouw, ook daar zijn veel perspectieven. De gezonde bodem is het onderwerp dat boeren en natuurverenigingen kan verbinden, want daar zijn ze allemaal mee bezig. Een gezonde bodem heeft kwalitatieve mest nodig, en in gezonde bodems zal er ook fors minder uitspoeling zijn.

Nieuwe bebossing, nationale en landschapsparken

JT: Naast de traditionele landbouwdoosiers zijn er nog tal van andere dossiers die een mogelijke impact kunnen hebben op de landbouw in Vlaanderen. De realisatie van 4.000 ha nieuw bos (vaak op bestaande landbouwgronden) is daar een voorbeeld van. Hoe groot is de impact van nieuwe bebossing op de landbouw?

JB: De opzeg voor natuur en bos is een belangrijk aandachtspunt voor de nieuwe pachtwet. Ook particulieren en natuurverenigingen zullen voortaan pacht kunnen opzeggen in groene bestemmingen en Habitatrichtlijngebied. Overheden kunnen vandaag opzeggen om te bebossen. De opzegtermijn is daar 3 maand, na het einde van pachtperiode weliswaar. In de praktijk zal ANB proberen om de pacht minnelijk te beëindigen, maar aan het einde van de periode ben je de pachtgrond dus kwijt. Wij hebben ons in het regeerakkoord verbonden om obstakels rond bebossing weg te werken. De tegenhanger daarvan is dat dankzij de bescherming van de leefbaarheidstoets het in de meeste gevallen onmogelijk zal

worden om nog pacht op te zeggen in het agrarisch gebied.

De overheid die beleidsmatig iets heeft aangeduid, denk dan aan herbevestigd agrarisch gebied, kan die grond dan ook niet meer voor iets anders aanspreken. Concreet gaat het dan al om 530.000 ha agrarische gebied dat gevrijwaard wordt. Daarnaast is er dus nog de leefbaarheidstoets. Ik maak mij sterk dat alleen nog minder kwalitatieve gronden die niet belangrijk zijn voor de bedrijfsvoering in aanmerking zullen komen.

Dan is er nog de fameuze leefbaarheidstoets. In de groene bestemmingen zal de leefbaarheidstoets beperkt zijn: daar geniet alleen de huiskavel van bescherming en is er de toetsing aan het criterium van 20 % van het bedrijfsoppervlak. Buiten de groene bestemming krijgt de leefbaarheidstoets pas echt tanden. Landbouwers jonger dan 40 jaar zijn dan absoluut beschermd tegen opzegging, net zoals de pachter die onder de bevoorrechte familieleden een opvolger aanduidt. Opzegging in herbevestigd agrarisch gebied en van "kwalitatieve" landbouwgronden wordt uitgesloten, tenzij dat gebeurt omwille van een landinrichtingsproject, een natuurinrichtingsproject of een ruilverkaveling. Ten slotte komt er ook nog een financieel criterium: als het brutobedrijfsresultaat door de opzegging onder de € 40.000 daalt of met meer dan 10 % zakt.

Als er toch wordt opgezegd door de eigenaar in die gele bestemming, dan zal hij een bijzondere uittredingsvergoeding moeten betalen. Die zal begroot worden zoals onteigeningen. Inkomensverlies, minder gebruik van uw machines, dat soort criteria. De eigenaar zal met kosten geconfronteerd worden om op te zeggen, dat moet hem toch 2 keer aan het denken zetten om kwalitatieve grond uit gebruik te nemen.

JT: Ook de realisatie van nationale parken en landschapsparken dreigt te knabbelen aan de landbouwgronden. Minister Demir stelt dat geen enkele eigenaar een negatief effect zal ondervinden van zijn/haar aanwezigheid in de perimeter van een nationaal park. Als we weten dat nationale parken starten met een oppervlakte van minimaal 5.000 ha waarvan 75 % een strikte natuurbescherming (type 4) moet hebben en dat deze tegen 2030 moeten uitbreiden naar 10.000 ha met 75 % strikte bescherming dan hoeft u geen rekenwonder te zijn om te weten dat ook hier landbouwgronden zullen opgeofferd moeten worden. Zijn nationale parken compatibel met de aanwezigheid van landbouw in het gebied?

JB: Ik moet bekennen dat ik die landschapsparken nog altijd als een kans zie, onze landbouwers zijn landschapsbouwers evenveel als voedselproducenten. Een paar van de meest bijzondere landschappen in Vlaanderen – denk aan de Vlaamse Ardennen of het Heuvelland – zijn net ontstaan door de invloed van landbouwers, het zijn net cultuurlandschappen met hoge biodiversiteitswaarde.

Alleen zie ik nu op het terrein dat er veel onrust is. Als een overheid iets wil realiseren moet ze vertrouwen creëren tussen partners en zelf te vertrouwen zijn, dat lukt in de praktijk niet goed vandaag. Maar ieder vogeltje zingt zoals hij of zij gebekt is.

De groei naar 10.000 ha is trouwens geen must als de huidige oppervlakte omwille van zijn specifieke eigenschappen al een meerwaarde vormt. Daarnaast zijn de kandidaten voor de Nationale Parken vandaag al bijna allemaal 10.000 ha groot. De gemeentes kunnen zelf beslissen of ze ermee instappen of niet. Zij hebben het meeste terreinkennis en kunnen het best aftoetsen of de plannen haalbaar zijn of niet zonder een extra belemmering te geven aan de landbouwbedrijven in de buurt. In het kader van het stikstofakkoord hebben wij wel een belangrijke eis: het nationaal park Taxandria moet van tafel. Zij hadden geen positief verslag van de jury en zeker voor de boeren daar is de opgave al meer dan groot genoeg.

JT: Ik dank u van harte voor dit boeiende gesprek!

© Mark de Waard

Alfred@alfrida.com - 06-48533133

Hoe wilde bestuivers aantrekken in landbouw-, bos-, en natuurgebieden?

Auteurs: Margot Leemans, Winfried Vertommen (Natuurpunt Studie), Valérie Vandenabeele, Anne-Sophie Mulier (ELO)

Bronnen: Presentaties Studiedag ENPLC 'Hoe wilde bestuivers aantrekken in landbouw-, bos-, en natuurgebieden' (23/09/2022); <https://www.bestuivers.nl/>; <https://www.ecopedia.be/>; <https://www.vdberk.be/>; van der Meer, Tijsma & Dijkhuis. (2020, 21 april). Inzaaien bloemen dooddoener voor wilde planten. <https://www.naturetoday.com.>; Kleijn & Fijen. (z.d.). Welke planten moet je inzaaien als je wilde bijen wilt bevorderen? <https://www.natuurpunt.be/pagina/ho-help-je-wilde-bijen-je-tuin>; <https://www.wur.nl.>; <https://www.natuurpunt.be/pagina/ho-krijg-je-een-waardevol-gazon>; <https://sapoll.eu/nl/>; Vlaams actieplan voor wilde bestuivers 2022-2030

”

Ook als private eigenaar kan je specifieke acties nemen om wildebestuivers aan te trekken en te beschermen.

Natuur

Wereldwijd spelen wilde bestuivers een cruciale rol in de bevruchting en voortplanting van planten. De laatste jaren wordt er jammer genoeg een afname waargenomen van het aantal van deze wilde bestuivers. Om deze dalende trend tegen te werken moeten er maatregelen genomen worden om deze soorten – en de belangrijke rol die ze voor de biodiversiteit spelen – te beschermen. Ook als private landeigenaar kan je specifieke acties nemen om – op een economisch rendabele manier – wilde bestuivers aan te trekken en te beschermen.

Het belang van bestuiving

Bestuiving maakt bevruchting en voortplanting van planten mogelijk door de overdracht van stuifmeel of pollen van de mannelijke delen van de bloem naar de vrouwelijke delen van de bloem. Deze overdracht van pollen kan plaatsvinden via dieren, via de wind, via water of via zelfbestuiving. Echter is de overgrote meerderheid van de planten wereldwijd op één of andere manier afhankelijk van dieren – of in andere woorden 'bestuivers' – voor hun bestuiving.

Zowel in de land- en tuinbouw als in natuurgebieden spelen deze bestuivers een belangrijke rol. Denk bijvoorbeeld aan fruitsoorten zoals appels, kersen en bessen, aan groenten zoals courgettes en tomaten, of aan koolzaad. De productie van deze

landbouwgewassen – en uiteraard nog véél meer dan deze enkele voorbeelden – is afhankelijk van bestuivers, die zorgen voor de gratis verspreiding van hun stuifmeel. Ook in natuurgebieden zijn bestuivers logischerwijs enorm belangrijk. Zonder hun aanwezigheid zou er een snelle verarming van de lokale wilde planten plaatsvinden.

De verschillende soorten bestuivers

Mieren, bijen, wespen, (zweef)vliegen, vlin-ders, motten, kevers... allen kunnen deze (wilde) insecten bijdragen tot de bestuiving van bloemen. Desondanks dat vaak gedacht wordt dat de gekende honingbij – een gedomesticeerd bestuivend insect – hierin kampioen is, blijkt uit recente studies dat

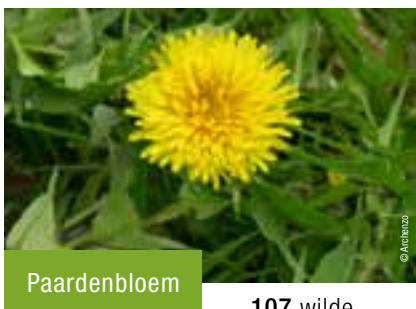
wilde bijen, zweefvliegen en vlinders vaak meer bijdragen tot stuifmeeloverdracht. Het aantal verschillende soorten wilde bestuivers is enorm. Zo zijn er in België, onder andere, meer dan 400 soorten wilde bijen, meer dan 300 soorten zweefvliegen en 75 soorten dagvlinders.

Bijen kunnen opgesplitst worden in generalisten en in specialisten. In tegenstelling tot generalisten (bv. de honingbij) die geen voorkeur hebben voor één specifieke plant – en de meerderheid van de bloemen kunnen bestuiven zijn specialisten (bv. grijze zandbij, lookmaskerbij en gewone slobkousbij) afhankelijk van een specifieke plant of plantengenus. Om te kunnen overleven hebben specialisten een populatie van deze plantensoort nodig die groot genoeg is.

Concreet, wat zijn de meest nuttige planten voor wilde bijen?

In het kader van een onderzoek ging de Universiteit van Wageningen na welke wilde bijensoorten, naar welke plantensoorten vlogen (de honingbij - *Apis mellifera* - werd niet opgenomen in dit onderzoek). Dit liet hen toe om een top 50 te creëren waarin plantensoorten werden gerangschikt naargelang het aantal wilde bijensoorten die hen bezochten, in andere woorden een overzicht van de meeste nuttige plantensoorten voor wilde bijen.

Top 5 van plantensoorten die het meest bezocht werden voor wilde bijensoorten:

Paardenbloem

107 wilde
bijensoorten

Akkerdistel

98 wilde
bijensoorten

Zandblauwtje

71 wilde
bijensoorten

Gewone rolklaver

71 wilde
bijensoorten

Witte klaver

67 wilde
bijensoorten

Bekijk hier het
volledige overzicht

Blinde bij

© By Rutopheus - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=45844222>

Gele halvemaanzwefvlieg

© By Sandy Bui - Own work, CC BY 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=12310460>

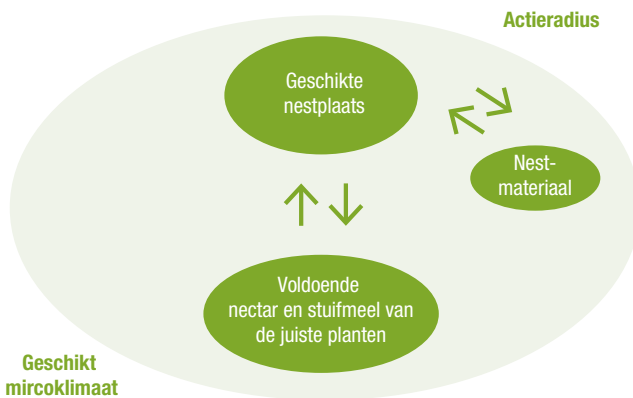

Oranje luzernevlinder

© By Bjoernmoores - Own work, CC0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=26826356>

Wat hebben wilde bestuivers nodig?

Om wilde bestuivers aan te trekken moet met bepaalde elementen rekening gehouden worden. Zo moet er voor de bestuivers de mogelijkheid zijn om een geschikte nestplaats te creëren, en moet er bijgevolg dus geschikt nestmateriaal in de omgeving aanwezig zijn. Ook moet er binnen hun actieradius – die verschilt voor de verschillende soorten – voldoende nectar en stuifmeel van de juiste planten aanwezig zijn. Uiteraard is het microklimaat – het klimaat nabij de grond dat ten gevolge van lokale omstandigheden een heel eigen karakter heeft – ook van belang.

Wat hebben bijen nodig?

Inspirerende beheersmaatregelen

Ga steeds van start met het opstellen van een globale visie voor je terrein waar je duidelijk in beschrijft welke doelstellingen je wilt realiseren. Heb je bijvoorbeeld landbouwgewassen die afhankelijk

zijn van een specifieke bestuiver, of is een lokale bestuiver in jouw omgeving met uitsterven bedreigd? Afhankelijk van de doelstellingen die je kiest, zullen ook je beheersmaatregelen verschillen.

Belangrijk hierbij is om, vóór deze beheersmaatregelen succesvol getroffen kunnen worden, een goed beeld van de desbetreffende omgeving te hebben. Welke textuur (zand, klei, leem of een combinatie van deze) heeft jouw bodem en is deze rijk aan voedingsstoffen (organisch koolstofgehalte, P, K...)? Overweeg voor het bekomen van deze informatie om een bodemstructuuronderzoek te laten uitvoeren bij bijvoorbeeld de Bodemkundige Dienst van België. Is water gemakkelijk beschikbaar? Wat voor beheer wordt er momenteel gevoerd (intensieve akkerbouw, weidebeheer, biolandbouw, bosbouw, natuurbeheer, heidebeheer, ...)? Wat voor (micro)klimaat is er aanwezig (zonnige droge kanten, vochtige omgeving bij stilstaand of stromend water, vochtige bos met schaduw...)? Welke wilde planten komen er van nature voor?

ObsIdentify

ObsIdentify is een gratis applicatie voor je telefoon die je helpt te determineren welke soorten aanwezig zijn in je omgeving of welke soorten je tegenkomt tijdens een wandeling. Download de applicatie via onderstaande QR-code op je telefoon. Upload hier vervolgens een foto van een plant, een paddenstoel of een dier, klik op 'identificeer' en kom meteen te weten welke soort je voor je hebt.

Download de applicatie
ObsIdentify hier voor je telefoon.
<https://waarnemingen.be/apps/obsidentify/>

Het LIFE ENPLC-project

Het Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos is partner in het LIFE project 'European Networks for Private Land Conservation' (ENPLC). Dit samen met 17 andere partners afkomstig uit 11 verschillende landen uit de Europese Unie. De klimaatsverandering en het verlies aan biodiversiteit vormen existentiële bedreigingen voor land in privaat eigendom of in privaat beheer. Het objectief van het ENPLC-project is het ondersteunen van private landeigenaars in het behoud en herstel van hun land op lange termijn, door de ontwikkeling van een Europees netwerk. In dit kader werd een samenwerkingsverband tussen private landeigenaars en natuurorganisaties opgericht, genaamd de 'Conservation Landowners Coalition (CLC)'. Binnen het kader van dit project werd op 23 september, op Landgoed De Hoevens, een studiedag georganiseerd rond concrete beheersmaatregelen die private landeigenaars kunnen nemen binnen landbouw-, bos-, en natuurgebieden om wilde bestuivers aan te trekken. Na afloop van deze trainingsdag werd Landgoed De Hoevens uitgenodigd als ambassadeur van het 'European Network for Private Land Conservation' voor hun toewijding aan een ambitieus duurzaam privaat natuurbeheer.

Het opstellen van een beheerkalender ten voordele van bestuivende insecten

Maaien kan niet zomaar op eender welk moment en doe je best niet te vaak zodat bloemen de kans krijgen om te bloeien en zo de voedselvoorziening voor (bepaalde) bestuivers, en bijgevolg het voortbestaan van deze populaties, kunnen garanderen. Best stel je een maaischema op waarbij je rekening houdt met de correcte maaidatum en maalfrequentie. Het bepalen van een maaischema is een complexe materie die erg afhankelijk is van de lokale situatie, en waar jammer genoeg geen kant-en-klare kalender voor bestaat. Zo zal in theorie, voor bloemenweiden waar reeds (enkele of meerdere) bloemen en kruiden in voorkomen, twee keer per jaar maaien voldoende zijn: éénmaal in het voorjaar en éénmaal in het najaar. Observeer je enkel hoog glimmend gras, dan is je bodem nog rijk aan voedingsstoffen, en maai je best drie maal per jaar. Dit om te zorgen dat de bodem verarmt zodat bloemen die er van nature voorkomen de kans krijgen om zich te ontwikkelen en zich uit te zaaien.

Maar hoe pak je het opstellen van zo'n beheerkalender concreet aan? In eerste instantie stop je best met het bemesten en bekalken, en maai je niet tot het einde van mei. Op dat moment kan je analyseren welke soorten er voorkomen en kan je bepalen hoe vaak je best maait. Denk hierbij ook aan ludieke acties zoals 'maai-mei-niet' waarin heel de bevolking wordt aangezet om vóór mei hun gazon niet te maaien ten voordele van wilde bestuivers.

Analyseer welke soorten wilde bestuivers op jouw terrein voorkomen, en wanneer zij hun levenscyclus beëindigen. Met deze informatie kan je vervolgens ook een geïnformeerde beslissing nemen over wanneer je best maait. Meer weten? Het boek 'Ontwikkelen van kruidenrijk grasland' van Wim Schippers kan je verder op weg helpen.

Kruidenrijk grasland op Landgoed De Hoevens, het resultaat

Gefaseerd maaibeheer van kruidenrijke graslanden en bloemenranden, en het gefaseerd knotten van bomen

Bij een gefaseerd maaibeheer, wordt steeds 10 à 30 % van de oppervlakte niet gemaaid. Het toepassen van dit beheer bij bv. graslanden leidt tot een lappendeken van blokken met afwisselend een hogere en een lagere gemaaide vegetatie. Ook bij bloemenranden rondom een landbouwperceel, kan dit principe worden toegepast door bijvoorbeeld één van de omringende bloemenranden niet te maaien.

Deze methode laat toe aan de wilde bestuivers om na de maaibeurt nog steeds voedsel te kunnen vinden op dit ongemeaide deel. Bovendien zijn er tijdens het maaiseizoen veel eieren, rupsen en poppen aanwezig op de planten en zouden, indien er geen gefaseerd maaibeheer wordt toegepast, niet enkel de planten maar ook de insecten zelf verdwijnen.

Het gefaseerd knotten van bomen volgt hetzelfde stramien: knot niet al de bomen tegelijkertijd, maar laat steeds enkele bomen ongeknot zodat bestuivers hier voedsel kunnen blijven verzamelen.

Gefaseerd geknotte knobomen op Landgoed De Hoevens

Gefaseerd gemaaid grasland op een kerkhof in Kontich

Gefaseerd geknotte knobomen op Landgoed De Hoevens

Het aanplanten en beschermen van bloeiende kleine landschapselementen (KLE's) zoals knobomen, heggen, bomenrijen, hoogstamboomgaarden...

Verschillende stuifmeel dragende boomsoorten spelen een belangrijke rol in de voedselvoorziening van wilde bijen. Denk aan de wilg – die we kunnen beschouwen als een sterrenrestaurant voor bijen – de esdoorn, de linde, en uiteraard fruitbomen. De favoriete struiken van wilde bijen zijn meidoorn, sleedoorn en sporkehout.

Naast het aanleveren van stuifmeel en nectar, vormen zulke KLE's ook mooie nestgelegenheden voor de wilde bijen.

Het creëren van geschikte nestplaatsen

Wilde bijen hebben een geschikte nestplaats nodig. Deze nestplaatsen zien er afhankelijk van de soort anders uit: de meeste wilde bijen graven zelf een nest in de grond, vaak in hellingen of steilwanden, of gebruiken bovengrondse holle ruimtes zoals holle stengels of dood hout met kevervraatgangen. Liefst worden nestplaatsen zuidgericht aangelegd, om het grootste deel van de dag zon te hebben.

Enkele tips om wilde bestuivers te ondersteunen bij het creëren van een geschikte nestplaats:

- Snoei bomen en struiken rondom geschikte nestplaatsen en steilwanden om beschaduwing van deze te voorkomen.
- Zorg ervoor dat tijdens het voorjaar de vegetatie, bij geschikte nestplaatsen en steilwanden, voldoende kort is gemaaid.
- Vermijd verhardingen en het gebruik van worteldoeken en houtsnippers, aangezien dit het onmogelijk maakt om een nest in de grond te graven.
- Zorg voor reliëf door bijvoorbeeld zandheuvels te creëren of bestaande reliëf te behouden.
- Behoud enkele dode bomen en/of dode fruitbomen en/of overjarige stengels.
- Plaats een insectenhotel en/of houtstapels.
- Plaats takkenwallen, die naast een nestplaats voor wilde bijen ook een beschutte en veilige plaats creëren voor overwinterende dagvlinders.

Een grijze zandbij (links) die een nest in de grond graaft

Een zuidgerichte helling en steilwand

Bijenhotel

Het aanleggen van een bosrand om een geleidelijke overgang te creëren

Een bosrand bestaat enerzijds uit een mantel met hakhout of struiksoorten die lager zijn dan de bomen van het bos en anderzijds uit een zoom met een ruigere grasvegetatie. Structuurrijke bosranden laten toe om een geleidelijke overgang te creëren tussen graslanden en bossen en zijn bovendien, dankzij hun aanbod aan bloemen, nestmogelijkheden en andere microklimaat, zowel in mantel als zoom een ideale habitat voor verschillende bestuivers.

Zowel bij een ouder bos dat al meerdere jaren of zelfs decennia bestaat, als bij een nieuw aangeplant bos, als bij een bos dat nog aangeplant moet worden, voorzie je dus best een bosrand! Plant binnen deze bosrand zeker ook soorten aan die aantrekkelijk zijn voor wilde bestuivers zoals meidoorn, vlier, of boskers. Ook een braamruigte in de zoom vormt een uitstekende nestplaats.

Bosrand

Het aanleggen van bloemenranden

Bloemenranden zijn stroken met bloemen en kruiden die langs een landbouwperceel worden ingezaaid om, onder andere, bestuivers aan te trekken.

Voor je enthousiast een bloemenmengsel begint in te zaaien, is het belangrijk om te evalueren welke insecten en planten er nog aanwezig zijn en welk beheer er de afgelopen jaren op het perceel werd toegepast. Analyseer of lokale zeldzame plantensoorten door een overschot aan voedingsstoffen in de bodem verdrongen worden door bepaalde concurrentiekrachtige grassen, en of dit fenomeen door een correct maai- en afvoerbeheer (van het maaisel) kan worden tegengegaan.

Als het inzaaien van een bloemenmengsel toch de beste oplossing is, zaai dan geen 'algemeen' bloemenmengsel in, maar hou rekening met de soorten die er van nature voorkomen, de lokale bodem, het lokale klimaat, en je persoonlijke doelstellingen (wil je specialisten of generalisten bestuivers aantrekken).

Inspiratie nodig? Neem eens een kijkje bij 'Ecoflora'. Ecoflora is een bijzondere ecologische kwekerij die zich specialiseert in inheemse, wilde planten en kruiden. Je kan er terecht in de winkel naast de kwekerij, of bestellen via de website www.ecoflora.be.

Bloemenrand op Landgoed De Hoevens

Natuur

Globaal kan gesteld worden dat een gevarieerde leefomgeving cruciaal is voor wilde bestuivers. Een variatie in de verschillende beschikbare nestplaatsen, een variatie in de beschikbare landschappen (bossen, graslanden, bloemenranden...), een variatie in de timing van het beheer... kortom variatie, variatie, variatie!

Veld ingezaaid met de 'Veitshöchheimer Hempmix'. Een zaadmix voor biodiversiteit en biogasproductie, ontwikkeld door de 'Bavarian State Institute Viticulture and Horticulture' © LWG

Jaarlijks wordt de 'European Bee Award' uitgereikt aan 2 innovatieve projecten die bestuivers beschermen in agrarisch gebied. In 2022 won de 'Veitshöchheimer Hempmix', de eerste prijs in de categorie van innovatieve land management technieken. Zij brachten in Duitsland een zaadmix op de markt van 30 overwegend inheemse wilde en gecultiveerde eenjarige, tweejarige en meerjarige bloeiende planten die zorgen voor een prachtige variatie van bloemen, evenals biomassa die kan worden gebruikt voor de productie van biogas; een innovatief agrarisch teeltsysteem dat productiviteit, biodiversiteit en recreatie combineert.

Tussendoortje

Wegwijs raken in mogelijke subsidies en ondersteuning van jouw landelijke project? Landelijk Vlaanderen begeleidt jou.

UW LANDBOUWER

Advies en ondersteuning
Duurzame landbouw
met geïntegreerd natuurbehoud
Biologische en gangbare landbouw
Behoud van pachtvrije gronden
Beheer voor derden

T +32 (0)14 98 01 32

TERRA^{N.V.}
ESTATES MANAGEMENT

www.terra.estate

Erfgoed

Zoektocht naar een historisch boomgaard-patrimonium met Thomas Matei

Interview door Valérie Vandenabeele

Wie dacht dat het patrimonium waarvan sprake in de titel in Vlaanderen ligt, heeft het mis. Na een contact met Bûûmplanters vzw voor onze vorige editie, kwamen we erachter dat zij ook bezig zijn met een landschappelijk erfgoedproject met een wereldbekende boomgaard uit historisch Brussel. T.t.z. de “vader” van deze boomgaard, een zogenaamde pomoloog, heeft onder fruittelers en liefhebbers wereldfaam gemaakt.

VV: dag Thomas, welkom in ons Brusselse kantoor, dat gelukkig lag tussen jullie bureaus in Vorst en jouw afspraak in Schaarbeek later deze voormiddag. Het is heel druk voor jullie in het najaar. Ik ben heel nieuwsgierig; wie is deze man die u aan onze lezers wil voorstellen?

TM: de man die ik jullie wil voorstellen heet Jan-Baptist Van Mons (Deze familienaam is wellicht een Nederlandstalige roepnaam die in Brussel ontstond voor de leden van een uit Bergen ingeweken gezin. Het Nederlands

pers van onze streken, zeg maar van Europa. Zijn werk was gebaseerd op observaties van de natuur en het proefondervindelijk ontdekken om progressie te maken in zijn onderzoek.

Hij studeerde eerst voor apotheker, nadien voor arts, had ook diploma's en doctoraten in de chemie, fysica en agronomie en was bovendien autodidact. Van hieruit ontwikkelde hij zich tot pomoloog (fruitexpert, “pomum” is Latijn voor boomvrucht). Fruit was zijn hobby, één waar hij zeer veel tijd in stak.

– dit Brusselse fruitpatrimonium – te verbinden. Vergeet niet dat onze Belgische perenteelt over de hele wereld bekend is. Van Mons heeft daartoe een uiterst belangrijke bijdrage geleverd.

” **Het doel van het project van de Bûûmplanters is de vergroening van de stad, met dit erfgoed – dit Brusselse fruitpatrimonium – te verbinden.**

Jan-Baptist Van Mons

VV: u klinkt als een waar geschiedkundige, is het vanuit die optiek dat u in het project bent gestapt?

TM: Mijn vertellen verradt misschien mijn achtergrond als kunsthistoricus (lacht). Het is vanuit die passie dat ik aan dit project meewerk. Het project, dat trouwens de naam “La Fidelité Future” draagt, bouwt voort op het werk Jan-Baptist Van Mons. Het doel van het project van de Bûûmplanters is

Tijdens zijn leven heeft hij immers veel fruitvariëteiten verzameld en proberen verbeteren. Voornamelijk peren maar ook appel, pruim en kers. Via zaaimethodes en het kruisen van vruchten kwam hij tot nieuwe variëteiten. Via enten veredelde hij deze zodat ze identiek aan de ouderplanten, dezelfde kleur en smaak behielden. Tijdens zijn leven heeft hij zo een paar 100 variëteiten gecreëerd, een naam gegeven en ook verspreid. Sta me toe te vermelden dat hij

was vroeger eerder courant in de Brusselse straten van weleer.). Hij was een wetenschapper, geboren in 1765 te Brussel en overleden in 1842 te Leuven. Deze periode was een scharniermoment in de West-Europese geschiedenis, waar het Ancien Régime ten einde kwam in een culturele, politieke en maatschappelijke revolutie en het moderne tijdperk aanving. Van Mons' tijd wordt gekenmerkt door een enorme vooruitgang voor de wetenschap die aanleiding gaf tot de Industriële Revolutie.

Van Mons was mee met de moderne tijd en was één van de belangrijkste wetenschap-

platteland opspoorde, ze een nieuwe naam gaf en vervolgens wereldwijd verspreidde. Zo heb je bijvoorbeeld de dry torenpeer uit Perk die Van Mons herdoopte tot de Beurré Diel en ze zo internationaal bekend maakte.

VV: Van Mons was geen typische landeigenaar, hoe kon een Brusselse apotheker zoveel soorten kweken en ermee experimenteren? Daar had hij toch best wat ruimte voor nodig?

TM: Hij bezat zijn apotheek en chemielabo maar huurde sinds 1798 een perceel grond aan het Bloemenhofplein van de stad Brussel. De 3 ha staan op historische kaarten (zie afbeelding) bekend als "Pépinière de la Fidélité", vandaar ook de naam van ons project: La Fidélité Future. Waarom hij die naam koos, blijft tot op heden onbekend.

Gedurende 21 jaar (tot 1819) experimenteerde hij er met fruitbomen, die hij van over de hele wereld liet overkomen. Hij bracht zo om een bij de 1.000 à 2.000 soorten bijeen, van waaruit hij er volgens zijn archieven in totaal een 100-tal zelf creëerde. Hij had

Nec plus meuris

daartoe een eigen zaaimethode ontwikkeld (die weliswaar later foutief bleek, maar door de hoeveelheid kwamen wel veel mutanten en toevallige kruisingen voor). Deze nieuwe varianten stuurde hij vervolgens naar andere pomologen, vrienden en verenigingen. Hij had een zeer uitgebreid netwerk. Zo zijn er zendingen bekend tot bv. de horticulturele vereniging van Boston, USA. Daarin kwam bv. de variant "nec plus meuris" (syn. Beurré d'Anjou), een populaire perensoort die tot vandaag in de USA en Argentinië geteeld wordt. Ja, Van Mons is bekender in het buitenland dan bij ons!

VV: maar wat doen jullie dan concreet binnen het kader van jullie project? De geschiedenis is een ding, maar je sprak eerder over het samenbrengen van erfgoed met vergroening...

TM: Inderdaad, jammer genoeg sloeg het noodlot toe. Van Mons kreeg in 1819 plots bericht van de stad Brussel, die de grond wou aanwenden om te bebouwen. Brussel was in de 19de eeuw trouwens fel aan het urbaniseren door een explosieve bevolkingsgroei. Hij kreeg slechts 3 maanden tijd om

zijn boomgaard op te doeken... 3 maanden! Daarop is hij als een gek enten gaan verzamelen waarmee hij zijn tweede kwekerij stichtte te Leuven. In 1821 verhuisde hij naar Leuven, waar hij 2 jaar later een lijst (deel van zijn werk 'Catalogue descriptif abrégé') publiceerde van zijn Brusselse collectie. We hebben dus een goed idee van de variëteiten die hij in Brussel samenbracht.

Die lijst hebben wij geverifieerd en aan de hand daarvan kijken wij welke van die rassen wereldwijd nog bestaan. Die proberen wij dan te bekomen om de oorspronkelijke boomgaard te reconstrueren. Jammer genoeg vind je in Brussel niet zomaar 3 ha grond. Daarom wil ons project deze planten op zowel publieke als private ruimtes in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Op die manier krijgt de geschiedenis nieuw leven ingeblazen en wat betreft de publieke ruimtes kunnen inwoners en bezoekers terug in contact komen met dit patrimonium. We willen ook al deze plaatsen in kaart brengen (de private maken we omwille van privacy natuurlijk niet publiek) om zo een overzicht te krijgen van de nieuwe collectie van Jan-Baptist Van Mons.

Iedereen die een plekje heeft in Brussel (hoofdstedelijk gewest), kan van ons één of meerdere gratis fruitbomen krijgen die

34 CATALOGUE DESCRIPTIF ABRÉGÉ

Départ de printemps, séjours d'été, par les C. jardins de Louvain.

181 Fume de Rome, excellent.

182 Caluso-Vindobonensis, par mons.

183 Bachelier.

184 Nova-Bachelier.

185 Kinsiglin Louvain séché.

186 Fanchon-Sèche, par mons.

187 Fume d'Anjou.

188 Fanchon-de-Bachelier, par son père.

189 Fume-Grosjean, par son père.

190 Grosjean royal.

191 Bachelier.

192 Bachelier.

193 Chaptal.

194 Doyenné-descriptif, par mons.

195 Eclair-Saint-Pierre, par mons.

196 Caluso-la-montagne, par Mr Fédé Dupont.

197 Grosjean-Terrance.

198 Fume de gros Bachelier, unique.

199 Anjou.

200 Fume de Caluso rouge, superbe, délicieux.

201 Du-Bachelier, par mons.

202 Sainte-Catherine blanche, prime.

203 Charles-Antoine.

204 Maréchal.

205 Fanchon-Van Mons, par Mr Fédé Dupont.

206 Fume de Tancie, sans Bachelier-Grosjean, par Mr Garch.

207 Chaptal, par mons.

208 Fanchon, l'élite-pomme de cette pépinière, par lettre écrite le jour de sa mort, l'hommage que nous faisons lui en faire.

Catalogue descriptif abrégé Van Mons 1823

wij ook aanplanten. Zo voorzien wij bv. vele Brusselse woonzorgcentra van enkele fruitbomen, waarvan ze de vruchten dan in hun eigen keuken kunnen verwerken voor de bewoners.

Wij kijken ook met u welke rassen standplaatsgeschikt zijn, of ze in de zon of halfschaduw best vertoeven, in een bos (bv.

voor een voedselbos), tegen een muur, in een parkcontext, tuin... We kunnen zelfs uw boomgaard verrijken met hagen of delen herbepplanten.

” **Iedereen die een plekje heeft in Brussel kan van ons een of meerdere gratis fruitbomen krijgen die wij ook aanplanten.**

VV: bij deze een warme oproep aan onze Brusselse leden. Maar, jullie zijn ook nog op zoek naar rassen uit de lijst die ontbreken in jullie verzameling?

TM: wij zijn steeds op zoek naar eigenaars van oude fruitrassen die (zouden kunnen) van Van Mons zijn. Voor ons project zijn wij immers sterk afhankelijk van de goede wil van boomgaardeigenaars en verzamelaars van oude fruitboomrassen. Daarnaast werken we ook samen met nationale instellingen die zich inzetten voor het behoud van oude variëteiten zoals de Nationale Boomgaardenstichting en de CRA-W (Waals centrum voor landbouwkundig onderzoek).

” **Wij zijn steeds op zoek naar eigenaars van oude fruitrassen die (zouden kunnen) van Van Mons zijn.**

Omdat vele van die rassen niet interessant zijn voor de huidige markt, zijn ze ook erg zeldzaam geworden. Vele oude rassen waren bv. bewaarrassen, omdat in die tijd nog geen frigo's bestonden. Men bewaarde ze dan in een kuil of liet ze rijpen in een fruitschuur.

Landgoed in de kijker

Domein De Ossebossen

Interview door Alec van Havre

” Waar een ware passie voor bos- en natuurbeheer, biotoopverbetering en houtbewerking zijn invulling vindt.

© Peter Lievens

In het hart van West-Vlaanderen, langs de Aartrijksesteenweg in Zerkegem (Jabbeke), vindt men de aloude Ossebossen, juist tegenover het waardevolle natuurdomein Vloethemveld. De naam verwijst naar een vroegere befaamde herberg, Den Gouden Osse, gelegen op een kruising van deze belangrijke landweg. Al jarenlang heeft ondernemer en handelaar Peter Lievens er als eigenaar, bosbeheerder en weidelijke jager zijn passie voor de natuur gevonden. Hieruit is een unieke praktijk gegroeid: het maken van boomtafels van dikke bomen uit Vlaamse bossen. Over al deze aspecten gaan we graag in gesprek met deze eigenaar-beheerder die ook deze nieuwe lokale ambacht tot stand bracht.

AvH: Hoe komt een ondernemer en handelaar als u ertoe om aan terreinbeheer te doen? En wat was de motivatie om zich ten volle voor de Ossebossen in te zetten?

PL: Ik kende het bos, daar ik er reeds 10 jaar jaagde, voor ik het kon verwerven. Ik heb het altijd een bijzonder bos gevonden, wat ook de reden is waarom ik het in 2014 gekocht heb. Het was ook een kans, want de mogelijkheid om een mooi aansluitend geheel van 26 ha te kunnen verwerven, komt niet alle dagen voor. Het heeft vele jaren geduurd alvorens ik tot het besef kwam dat voor mij de ultieme ontspanning gewoon is om in mijn bos te vertoeven.

” **Vanuit mijn passie voor de weidelijke jacht ben ik (met wat bijscholingen) gekomen tot terrein- en faunabeheer ten voordele van de habitats die de dieren in de natuur nodig hebben.**

Persoonlijk ben ik ook een actieve doe-mens en fysisch werk schrikt mij niet af, integendeel. Heel wat verbouwingen heb ik achter de rug en het zelf uitvoeren van materiële werken schenkt me veel genoegdoening. Dit deel ik ook met mijn familie en vrienden. Samen trekken we erop uit om op

het terrein de handen uit de mouwen te steken, alleen of met de hulp van anderen. Alle materiaal en instrumenten die hiervoor nodig zijn, hebben we intussen aangeschaft, zodat we heel veel zelf kunnen realiseren. Terreinbeheer vergt heel wat inspanningen, maar voor wie van werken houdt is het ook leuk, zeker als je het samen kan doen.

De Ossebossen zijn bijzonder omdat ze als eerder gesloten boscomplex mooi gevarieerd zijn en bovendien passen binnen een breder geheel dat in de middeleeuwen grotendeels eigendom was van het “Sint-Janshuys”, het latere Sint-Janshospitaal te Brugge. Het gebied heeft in de loop der geschiedenis vele veranderingen ondergaan. Het machtige

woud werd heidegebied, gecultiveerd en later opnieuw beplant. De natuurlijke variëteit van de Ossebossen maakt het mooi en interessant. Aan de oostkant, langs de Aartrijksesteenweg, zijn we een uitloper van het Vloethemveld dat als relictzone en deels natuurdomein veel toegevoegde waarde heeft. Aan de westelijke kant vloeien we over in het gebied van De Os en de Ezel, dat zich als een prachtig mozaïeklandschap aandient en waarvoor we in het kader van onze jachtgroep en de wildbeheereenheid (WBE) Houtland veel zorg dragen.

De Ossebossen zijn ecologisch waardevol tot zeer waardevol door hun huidige vegetatie en historische landgebruik. Het gebied wordt voornamelijk gekenmerkt door structuurrijke bossen maar ook een drevenpatroon in kruis van oude eiken en beuken (goed leefgebied voor vleermuizen), bosranden, bomenrijen en houtkanten, poelen, nieuwe aangelegde hagen, heischraal en nu ook soortenrijk grasland en een waardevol perceel veengrond. De ouderdom van de bosbestanden en de grote structuurvariatie tussen en in de bestanden biedt een divers leefgebied voor de vele diersoorten die in gesloten bossen gedijen. De overgangen (bosranden, houtkanten, hagen) zorgen voor verbindingen met het omliggende gebied met een typische flora en fauna die aan deze overgangen gelinkt zijn. In de meeste bestanden is de oude rabattenstructuur terug te vinden, een fijnmazig systeem van grachten. Ook dit zijn we helemaal aan het opwaarderen.

” **De ouderdom van de bosbestanden en de grote structuurvariatie tussen en in de bestanden biedt een divers leefgebied voor de vele diersoorten die in gesloten bossen gedijen.**

Twee derden van het domein worden nu reeds beheerd om de kwaliteit van natuurstreefbeeld op niveau te brengen. Dit zijn hoofdzakelijk eiken-berkenbos, zure eiken-beukenbos, oud structuurrijk groef dennenbos met ondergroei, en op termijn ook een klein maar belangrijk perceel overgangsvveen en trilveen. In dit laatste bestand is er immers een opstand van jonge ruwe berk in combinatie met bulten van veenmos en een aangepast beheer is hier op zijn plaats. Ook hebben we reeds gezorgd voor nieuwe bebossing en de aanleg van waardevol grasland. De paden en dreven in het gebied worden jaarlijks gefaseerd gemaaid. Het maaisel wordt opgevangen en afgevoerd

Kloempen loofhout onder de hoge dennen

Heraangelegde poel

om de verschraling te bevorderen en de soortenrijkdom te verhogen

AvH: het valt op dat u niet in beschermd natuurgebied ligt, maar elk jaar verbeteringswerken aan de Ossebossen verricht, wat een mooie prestatie is als beheerder. Wat hebt u allemaal voor mekaar gekregen?

PL: In 2015 zijn we begonnen met het verwijderen van 120 m² Amerikaanse vogelkers. Dit klinkt klassiek, maar is toch nodig om de inheemse onderetage te herstellen en vergt toch heel wat moeite. Het jaar daarop, in 2016, vond de dunning van 11 ha dennenbos plaats (grove den - douglas - corsicaanse den) voor de omvorming naar meer gemengd bos. In 2017, hebben we een dubbele haag van 600 lopende meter aangeplant met meidoorn, hulst, haagbeuk, winterlinde, hazelaar, spork en inlandse vogelkers. In het volgende jaar zijn we begonnen met het uitdiepen van 3 poelen en de heraanleg van oevers voor de vinpootsalamander. In 2019, kwam daar nog een bestaande poel bij en hebben we ook de oude meandering van een belangrijke gracht voor deze soort hersteld. Tevens hebben we dat

jaar bijna 1 ha weide in landbouwgebruik naar soortenrijk grasland (botanisch beheer) omgezet en een driedubbele haag van 100 lopende meter aangelegd met dezelfde struiksoorten als eerder vermeld. Tijdens de Covid-periode hebben we ook niet stil gezeten. In 2020 werd een bijkomende bestaande poel met aangepaste oevers voor de vinpootsalamander hersteld. In 2021 werd 1,05 ha landbouwgrond naar nieuw populierenbos omgevormd en op voldoende afstand (10m x 10m) geplant met een onderetage van zwarte els en esdoorn. En verder werd ook een nieuwe dubbele haag van 300 lopende meter aangeplant, bestaande uit de voornoemde struiksoorten. We werken nauw en graag samen met de Bosgroep en het Regionaal Landschap, beiden (net als onze WBE) Houtland genaamd, om de praktische en maatschappelijke dimensies van het terreinbeheer samen te brengen. Wat we doen, doen we niet alleen voor onszelf. Het is goed dat de mensen zien wat we doen en, binnen de grenzen van het privé-beheer, ook kunnen participeren aan onze verwezenlijkingen. Terzelfdertijd zeg ik er ook meteen bij: ik lever graag inspanningen maar wens absoluut niet betutteld te worden.

Landgoed in de kijker

Wat we doen, doen we niet alleen voor onszelf. Het is goed dat de mensen zien wat we doen en, binnen de grenzen van het privé-beheer, ook kunnen participeren aan onze verwezenlijkingen. Terzelfdertijd zeg ik er ook meteen bij: ik lever graag inspanningen maar wens absoluut niet betutteld te worden.

Particulier natuurbeheer moet in de eerste plaats een eigen initiatief en terreinactiviteit zijn. De motivatie hiertoe moet intact blijven en daar moet de overheid best oog voor hebben. Het gaat gepaard met de verantwoordelijke vrijheid om te ondernemen en de mogelijkheid om zelf te bepalen wat gebeuren moet. Uiteraard om goede resultaten te behalen, daar draait het immers om.

AvH: in 2022 werd er ook heel wat gerealiseerd in het kader van het Europese SINCERE project. Typerend is dat dit gerealiseerd was aan de jacht en het faunabeheer. Kan u dat even duiden?

PL: jazeker, het project werd opgezet voor biotoopverbetering en -herstel in beboste wildbeheergebieden en voor het klimaatrobust maken van bossen. We hadden hier vooral het reewild voor ogen en hebben met Bosgroep Houtland 80 kloempen (2000 bomen, bestaande uit vooral eik, beuk, haagbeuk, linde, Europese vogelkers) aangeplant.

In dit deel van West-Vlaanderen is reewild pas sinds 10-15 jaar aanwezig, maar de aantallen zijn intussen sterk toegenomen. Vooral in de winter is de wilddruk op de bossen hoog. Dit deel van de Zandstreek telt heel wat typische naaldhoutplantages (minder voedsel) en een ondergroei die

weinig gevarieerd is (bramen, varens of kale bodems). Door het inbrengen van kloempen loofhout wordt op korte termijn extra dekking voorzien onder de hoge dennen. Op langere termijn zorgt dit loofhout ook voor een meer gevarieerd voedselaanbod voor de dieren (knoppen, twijgen, vruchten) en meer soorten insecten en zwammen. Daar vaart het gehele ecosysteem wel bij.

Het is ook mooi dat dit Europees project op Vlaams niveau mede ondersteund werd door Natuurinvest en het Jachtfonds van de Vlaamse overheid.

AvH: voor al uw inspanningen hebt u ook de Wildlife Estates (WE) Label behaald. Wat betekent dit voor u?

PL: voor een ware terreinbeheerder als ik is dit toch een hele opsteker. Ook voor mijn zonen en iedereen die met ons samenwerkt om de Ossebossen op te waarderen. Dat doet men immers niet alleen in zijn hoekje. Het zijn al deze gezamenlijke inspanningen die nu mede een erkenning krijgen van de Europese Commissie, en daar zijn wij bijzonder gelukkig om.

De label heeft als doel het vaak discrete maar zeer waardevolle beheer van par-

ticuliere eigenaars rond biodiversiteit te stimuleren als zijnde van groot maatschappelijke belang en dat vind ik fantastisch. Als echte terreinbeheerders in West-Vlaanderen, proberen we onze verantwoordelijkheid hiervoor serieus op te nemen en zijn blij dat anderen dat nu ook inzien. We weten nu dat de Europese overheid onze inspanningen als essentieel beschouwd en dat Vlaanderen uitkijkt naar privé-beheerders die fauna en flora in hun hart dragen.

AvH: in uw Ossebossen hebt u ook de liefde gevonden voor het maken van boomstamtafels. Dit lijkt heel bijzonder en ook de naam Ossebos gebruikt u voor deze ambachtelijke onderneming. Hoe gaat u te werk ?

PL: meestal worden dikke bomen die omgewaaid zijn of oud of ziek zijn verzaagd tot brandhout of versnipperd voor biobrandstof. Bij Ossebos bewaren wij de mooiste en meest bijzondere stukken van deze boomstammen om er prachtige boomtafels van te maken. Stuk voor stuk unieke tafels, elk met een verhaal, uit een lokale tuin, een bos, een kasteelpark ..., met zorg en liefde behandeld en bewerkt.

” Bij Ossebos bewaren wij de mooiste en meest bijzondere boomstammen om er prachtige boomtafels van te maken. Stuk voor stuk unieke tafels, gemaakt van speciale bomen.”

We verzagen deze stammen ter plaatse in boomstamplaten. Hiervoor hebben we een speciale zaag waarmee wij diameters tot

Een tweede leven als boomstamtafel

200 cm (625 cm omtrek) kunnen zagen. Deze techniek heeft het grote voordeel dat bodemschade maximaal wordt gemedend, omdat er geen zware machines aangevoerd moeten worden. Dit is zeker van belang in een boscontext met gevoelige bodems.

Scheuren, barsten, holtes of zelfs schimmels of vergroeiingen, zorgen ervoor dat elke brede boom uniek is. We laten ons hierdoor inspireren om een passende tafel te maken. We kiezen zorgvuldig de beste boomstukken uit en verzagen deze dan tot dikke planken, die vervolgens 1 tot 2 jaar in de wind gedroogd worden. Daarna ondergaan ze in een professionele houtdrogerij nog eens extra een verdrogingsproces (kill dry), dat 2 tot 4 maanden kan duren, afhankelijk van de

dikte van de boomstamplaten. Eenmaal de planken voldoende vochtigheid verloren hebben, en in de kern 8% tot 10% zijn, zijn ze klaar om bewerkt te worden tot tafelbladen voor binnengebruik. De boomstamplaten worden in ons verwarmd magazijn te Erpe-Mere bewaard, waar we de temperatuur en vochtigheid constant houden. Door een unieke techniek en het gebruik van epoxy (hars), worden de barsten, scheuren en galen gevuld en de boomstammen verwerkt tot duurzame tafelbladen.

De tafels van Ossebos zijn een combinatie van hout, epoxy en staal. We lassen de ijzeren poten zelf in ons atelier. Een poedercoat lak in een passende kleur kiezen we als afwerking. De boomstamtafels worden zeer

intens afgewerkt door het schuren, olieën, waxen en vernissen. Hierdoor komt het hout volledig tot zijn recht, als soort en specifiek stuk met zijn eigen uniek karakter.

AvH: beste Peter, nogmaals hartelijk gefeliciteerd met het behalen van het WE label en uw opmerkelijke inspanningen voor de opwaardering van dit uniek bosgebied! En als bij onze leden dikke bomen omgevallen zijn, die absoluut weg moeten, loont het de moeite om u even te contacteren?

PL: zeker doen, wellicht is er een kans om van dergelijke dikke bomen iets heel moois te maken, en ik kom altijd graag langs!

www.ossebos.be

Voor duurzame landbouw

Laten we samen meerwaarde creëren
op uw landbouwgronden
+32 (0) 10 232 904

AGRILAND
Pasteurlaan 23
1300 Waver

Volg ons op

Akkerbouw ten voordele van patrijs en landbouw

Auteur: Valerie Vandenabeele, Landelijk Vlaanderen met input van Mischa Indeherberg, Mieco-effect

Op de studiedag “Natuurinclusief boeren” nam Mischa Indeherberg ons mee in de wereld van de akkers. Hoe kan je het beheer van akkers aanpassen aan het veranderende klimaat en tegelijk beleidsdoelen rond akkerbiodiversiteit verwezenlijken; dit alles zonder de economische rentabiliteit van het landbouwbedrijf aan te tasten?

Waarom is de biodiversiteit van akkervogels gedaald?

We weten allemaal dat de biodiversiteit in landbouwlandschappen er de laatste decennia is op achteruit gegaan. Die achteruitgang is al sinds de jaren 30 begonnen. Ontwikkelingen die dit onder andere in de hand hebben gewerkt waren o.m. het gaan gebruiken van kunstmest en de uitvinding van prikkeldraad. Deze laatste leidde op haar beurt tot de afname van kleine landschapselementen aangezien deze laatste niet meer nodig werden geacht om vee op de eigen percelen te houden. Schaalvergroting en intensivering, m.i.v. het gebruik van bestrijdingsmiddelen, hebben het landbouw-ecosystemen verschaald en verarmd.

” **Schaalvergroting en intensivering, m.i.v. het gebruik van bestrijdingsmiddelen, hebben het landbouw-ecosystemen verschaald en verarmd.**

Van sommige soorten akkervogels, zoals de veldleeuwerik, blijft vandaag nog maar 10 % van de voormalige populatie over. Als ecooloog is het niet moeilijk de vraag te beantwoorden wat nu precies de reden is dat de ontwikkelingen in de landbouw onze akkervogels geen goed gedaan heeft. Wat hebben onze akkervogels immers nodig om te overleven? Genoeg voedsel en een plaats voor het nest zijn alvast basisbehoeften. De meeste akkervogels eten zaden en groeitoppen van kruiden. Echter, in het voorjaar hebben haast alle soorten akkervogels ook insecten nodig voor de groei van de jongen. Herbiciden en pesticiden hebben dus een groot effect op het voedselaanbod.

Wat kan adaptieve landbouw betekenen?

Veel van de verklaringen voor de achteruitgang van de biodiversiteit wijzen met de vinger naar de landbouw die te veel naar een vorm van controlelandbouw zou zijn geëvolueerd. Vanuit diezelfde landbouw wordt vaak geargumenteed dat het niet anders kan aangezien men produceert op een wereldmarkt.

Mannetje Patrijs

” **Veel van de verklaringen voor de achteruitgang van de biodiversiteit wijzen met de vinger naar de landbouw die te veel naar een vorm van controlelandbouw zou zijn geëvolueerd.**

Luzerne

Toch lijkt het als landbouwer een zinvolle denkoefening om toch even stil te staan bij de vraag: *“Zou het mogelijk zijn om mijn landbouwbedrijfsmodel enigszins bij te sturen zodat de milieu-impact verkleint maar ik mijn arbeidsinkomen en lange termijnperspectief niet aantast?”*

Vaak zien we vandaag dat de overheid het beheer van akkerranden stimuleert en hiervoor subsidies uitkeert omdat die perceelsranden geen landbouwopbrengst meer genereren. Op die manier kunnen landbouwers inderdaad een zeker inkomstenverlies compenseren.

” Akkerrandenbeheer levert voordelen op voor de biodiversiteit, en tegelijk werkt het erosie en het uitspoelen van nutriënten en bodemmateriaal naar de beken tegen.

Akkerrandenbeheer levert voordelen op voor de biodiversiteit, en tegelijk werkt het erosie en het uitspoelen van nutriënten en bodemmateriaal naar de beken tegen. Indien de maatregelen de bloemenrijkdom doet toenemen speelt dit op een positieve manier in op de aanwezigheid van bestuivers. Akkerrandenbeheer is zeker niet verkeerd, maar speelt al bij al slechts in op een klein gedeelte van het landbouwareaal.

Ter hoogte van de akkerranden zal zeker een verhoogde biodiversiteit aanwezig zijn maar deze akkerranden blijven vanuit een ecologisch perspectief fungeren als eilanden in een omgeving die voor planten en dieren een vijandige omgeving blijft. En ook niet alle landbouwers zijn enthousiast om dergelijke maatregelen te implementeren omdat ze het gevoel hebben dat op die manier een gedeelte van de landbouwgrond verloren gaat.

Als je zoekt naar maatregelen die niet enkel positief zijn voor biodiversiteit maar tegelijk de landbouwgrond meer klimaatbestendig maakt door de bodem te versterken is het raadzaam om na te denken over perceelsdekkende maatregelen die passen in een strategie van adaptieve landbouw.

De uitdaging hierbij is om ervoor te zorgen dat de bodem meer organische koolstof bevat. Zo kan deze beter vocht vasthouden en zal het bodemleven en dus ook de bodemvruchtbaarheid toenemen.

Om dit te bekomen kan een landbouwer diverse maatregelen nemen:

- A** Werken met strokenteelt;
- B** De teeltkeuze aanpassen door bv. mengteelten of stikstofbindende en meerjarige gewassen te introduceren in het teeltplan;
- C** Op een meer doordachte wijze nadenken over de te kiezen teeltrotaties;
- D** Een niet-kerende bodembewerking toepassen
- E** De wijze van bemesting aanpassen.

Een voorbeeld van wat het toepassen van de maatregelen A en B kan inhouden geven we hieronder.

In een vogelakker wordt gewerkt met stroken van verschillende teelten. Een klassieker is om stroken met luzerne, overigens een meerjarig en stikstofbindend gewas, af te wisselen met iets anders. Luzerne is dan de vaste basis en in de andere stroken kan bijvoorbeeld gekozen worden voor een graan-kruidentmengsel.

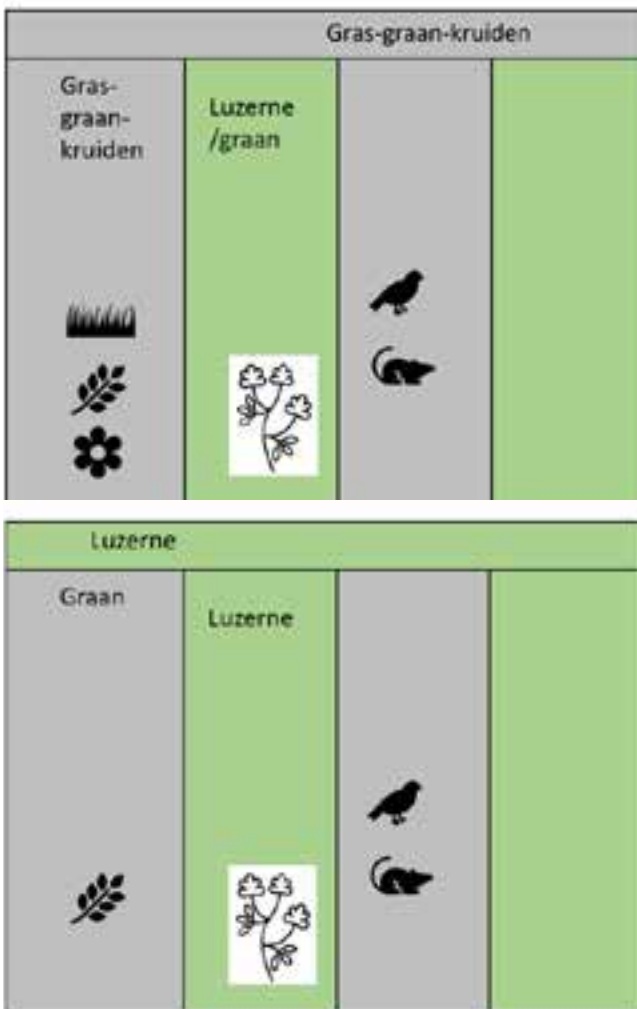
Vogelakkers zijn oases van biodiversiteit; patrijzen, hazen, veldleeuweriken, vlinders, roofvogels, je vindt ze hier allemaal.

Ook landbouwkundig is dit al een flinke stap vooruit omdat de helft van het perceel, nl. de stroken met luzerne, nog steeds een landbouwkundige waarde behoudt.

Vanuit landbouwkundig perspectief kan echter ook hier nog steeds opgemerkt worden dat er een belangrijk landbouwkundig verlies wordt geïncasseerd. Een interessante variant op de vogelakker is een afwisseling van stroken met luzerne en granen of een mengteelt. Zo blijft de ganse oppervlakte van het perceel een landbouwkundig waarde behouden maar blijft ook de verhoogde biodiversiteit gegarandeerd.

Spelt

Figuur 1: Klassieke vogelakker (boven) versus aangepaste variant aan landbouw (onder).

Ook slim nadenken over teeltrotaties kan zowel voor de landbouw als voor de biodiversiteit heel wat opleveren.

Hoe werk je een teeltrotatie uit die goed is voor de doelsoorten en de landbouwer? Om te beginnen moet je de literatuur gaan raadplegen om na te gaan wat in een bepaald gebied de voorkomende of gewenste diersoorten zijn en bij welke landbouwteelten ze baat zouden kunnen hebben. Vervolgens moet je al die teelten slim in elkaar schakelen door landbouwkundige expertise aan te wenden. Zo werd bijvoorbeeld in een poldergebied waar kiekendieven, overwinterende kleine zwanen en blauwborsten tot doel gesteld waren, onderstaande 12-jarige biologische teeltrotatie opgesteld die stuk-voor-stuk landbouwkundig gevaloriseerd kunnen worden:

- 3 jaar grasklaver;
- Korrelmais;
- Aardappelen;
- mengteelt gerst-veldboon;
- 3 jaar luzerne;
- spelt;
- bieten;
- zomerkoolzaad.

Het slim ontwerpen van zo'n teeltrotatie is best een uitdaging. De kleine zwaan eet bijvoorbeeld graag aardappelresten en bieten maar als de soort in november in ons land aankomt moeten er wel nog oogstresten op het land aanwezig zijn. Indien je dus na de bieten onmiddellijk een wintergewas inzaait krijgt de zwaan niet de kans oogstresten van de vorige teelt te eten. Je moet dus na de bieten een zomergewas telen zodat je pas volgend voorjaar het land weer moet bewerken. Ook voor blauwborst is het zaak te werken met biologisch geteeld zomer- in plaats van winterkoolzaad omdat zomerkoolzaad later geoogst wordt en zo jonge blauwborsten tijdig het gewas kunnen verlaten.

Tussendoortje

Iemand betreedt jouw eigendom voor monitoren?

Weet dat enkel ambtenaren in het kader van uitvoering van een decreet private eigendom mogen betreden. Derden moeten de uitdrukkelijke toestemming van de eigenaar hebben!

Jaar 1			Jaar 2		
luzerne	luzerne	luzerne	luzerne	luzerne	luzerne
luzerne	graan	mengteelt	graan	mengteelt	luzerne

Jaar 3			Jaar 4		
luzerne	luzerne	graan	luzerne	graan	mengteelt
mengteelt	luzerne	luzerne	luzerne	luzerne	luzerne

Jaar 5			Jaar 6		
graan	mengteelt	luzerne	mengteelt	luzerne	luzerne
luzerne	luzerne	luzerne	luzerne	luzerne	graan

Figuur 2: Voorbeeld van een kiekendiefvriendelijke teeltrotatie.

Tussendoortje

Wil je jouw natuurdomein in de toekomst uitbreiden met aankoopsubsidies, plan deze gronden dan reeds in je globaal kader. Landbouwgronden laat je daar best uit.

3 strategieën

Grofweg kan je stellen dat een verhoogde biodiversiteit in landbouwgebied via drie verschillende strategieën bekomen zou kunnen worden. In een 1ste strategie kan je inzetten op beheerovereenkomsten. Dit zijn zuivere natuurmaatregelen die geen landbouwopbrengst hebben en dus gesubsidieerd worden. Het landbouwkundig nadeel daarvan belichtten we eerder al. Een 2de strategie is natuurinclusieve landbouw, waarbij het landbouwmodel aangepast wordt om ook biodiversiteitsdoelen in te vullen. Voorgaande voorbeelden met strokenteelt en teeltrotaties passen binnen zulke strategie. Een 3de strategie is om de gronden te onttrekken aan de landbouw (vb aankoop door overheid, natuurverenigingen of particulieren) om er een natuurreservaat van te maken.

In deze bijdrage hebben we dus vooral gefocust op de 2de strategie. De landbouwer dient in deze strategie rekening te houden met een verlaagde opbrengst, maar ook de kostenstructuur van het landbouwbedrijf verlaagt op die manier. Als kost en opbrengst tegenover elkaar gezet worden kan het zijn dat de netto bedrijfsopbrengst en het arbeidsinkomen behouden wordt of zelfs verbeterd.

Bovendien zien we dat wanneer je start met adaptieve of natuurinclusieve landbouw, initieel de landbouwproductie opbrengst daalt maar, naarmate de jaren vorderen, verbetert de bodem en zien we ook in de natuurinclusieve landbouw de opbrengsten stijgen.

MEERSMAN & VAN KEER

ADVOCATENASSOCIATIE

- › Eigendomsrecht - Recht van uitweg
- Erfdienstbaarheden
- › Landbouwwrecht en de Pachtwet
- › Milieurecht - Milieuvergunningen
- › Erfrecht en overdracht van het
familiale landbouwbedrijf
- › Dieren: Koop - Verkoop
- Aansprakelijkheid

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
meersman.vankeer@adv-mvk.be

Tel. 09 225 80 30

www.adv-mvk.be

Soort in de kijker

Kleine zwaan

(Cygnus columbianus bewickii)

Classificatie: vogel, zwanen

Statuut: niet in gevaar

Lengte: 127 cm

Gewicht: 5,5 – 6,2 kg

Verenkleed adult: wit, gele vlek op de snavel, opvallend minder geel dan bij wilde zwaan, tot juist voor/op de neusgaten. Nek korter dan wilde zwaan, gele oogring, zwarte poten.

Verenkleed juveniel: blauwgrijs, met meer rozige snavel eindigend op zwarte punt.

Geluid: melodieuze hoge tonen kloe-kloeie.

Trekvogel: komt toe in oktober tot februari-maart. september. Soms standvogel, schaarse broedvogel.

Verspreidingsgebied: Broedt in de arctische toendra.

In de herfst trekken ze naar de Noordzeekusten, Kaspische Zee, Aralmeer en Oost-Azië.

Leefgebied: grazige weiden en akkers, ondiepe grote wateren.

Voeding: : kruiden onder water, ondergedoken waterplanten en voedselresten op akkers (suikerbieten, wintertarwe, aardappelen, maïs, eiwitrijk gras).

Levenswijze: monogame, sociale soort die agressiever is in het broedseizoen. Foerageren vaak met 100-tal tegelijk. Slapen verder weg in veilige gebieden.

Nest: nest uit grasstengels, takjes en loof op een verhoogde plek nabij het water (Russische toendra, met poelen en meren). Vrouwje broedt uit en mannetje bewaakt zijn familie met gemiddeld 2,6 kuikens.

Ontwikkeling: jongen blijven bij de ouders tot de eerstvolgende lente.

Vliegvlug: 10 dagen na verlaten nest.

Nest: 2 soms 3 legsels op de grond met 3-5 grijswitte tot groenachtige eieren met bruine stippen en vlekken.

Volwassen leeftijd: vanaf 3-4 jaar.

Beheer: 's winters voedsel voorzien in landbouwgebied (akkers en grasland) langs overstromingsgebieden, landbouwresten, goede waterkwaliteit voor waterplanten en rustgebied.

Vrouwje

Mannetje

Blauwborst

(Luscinia svecica)

Classificatie: vogel, zangvogel

Statuut: momenteel niet bedreigd of in gevaar (Rode lijst, IUCN)

Lengte: 13-14 cm

Gewicht: 17 g

Verenkleed mannetjes: roodbruine staartbasis, lichte oogstreep in het voorjaar krijgt hij een helderblauwe keel en borst met witte vlek binnenin en rondom zwart afgelijnd met nog een roest-rode band, 's winters zijn de kleuren vervaagd.

Verenkleed vrouwjes: egaal bruin met opvallende zwarte staart met roodbruine basis, witte onderbuik, witte oogstreep.

Uitzicht juvenielen: roodbruine staartbasis, gevlekt donkerbruine bovenkant die doorloopt tot ver over de flanken, lichte oogstreep.

Geluid: vergelijkbaar met nachtegaal, doch minder variatie

Verspreidingsgebied: noordelijk Europa, trekt 's winters naar Middellandse Zee en Afrika.

Leefgebied: dichte begroeiing in veenmoerassen, broekbossen, kreken, opgespoten vlaktes en rivervalleien tot beekoevers in landbouwgebied.

Voeding: insecten en bessen einde zomer.

Levenswijze: zomergast, leeft verborgen in de vegetatie.

Voortplanting: broedt van mei tot juli.

Nest: 5-6 groenachtige eieren met fijne roodbruine stippen, verborgen in vegetatie op de bodem en aangekleed met zacht paardenhaar of pluisjes

Ontwikkeling: 14 dagen broedtijd door beide ouders.

Beheer: herstel leefgebied met insecten en veilige nestplaatsen.

Nauwe korfslak

(Vertigo angustior)

Classificatie: weekdieren, slakken

Statuut: ernstig bedreigd (IUCN)

Lengte: 2,1 mm

Uitzicht: 5-tal convexe linksgewonden windingen in roodbruin tot bruine schelp, waarvan de laatste winding bij volwassen dieren sterk versmalt. Over het midden van de winding loopt parallel een langgerekte deuk, waardoor de mondopening diep ingedeukt is. De mondrand is wat omgeslagen en met 4-5 tanden.

Verspreidingsgebied: gans West-Europa van Spanje tot westelijk Rusland en noorden van Zweden tot Zuid-Italië en Griekenland.

Leefgebied: natte moerasbossen tot droge duinbossen, goed verteerbaar strooisel van populieren.

Voeding: schimmels in en op afgestorven plantaardig en dierlijk materiaal.

Levenswijze: : leeft op de bodem tussen strooisel en mos, onder bladrozetten, dood hout en schors.

Voortplanting: hermafrodit, plant het hele jaar door met piek maart – juni.

Ontwikkeling: doorschijnende eieren van 0,43-0,68 mm doorsnee. Er worden er 1-2 per dag afgezet met telkens 12-48u tussenpozen. Ze leggen tijdens hun leven 7-20 eieren die na 7-11 dagen uitkomen.

Volwassen leeftijd: 2-3 maand.

Beheer: habitat in stand houden: oevers van meertjes of vochtige strooisellagen langs duinbosjes met ratelpopulier, verdroging, verzuiging en verzuring tegengaan. De bodem moet kalk bevatten.

Invasieve exoot

Amerikaanse brul- of stierkikker

(Lithobates (Rana) catesbeianus)

Status ISEIA: zorgwekkende invasieve exoot voor EU

Oorsprong: Amerika

Beschrijving: grote kikker van wel 25 cm. Geen vlekken, rugstrepen of oogvlek. Grote trommelvliezen die tot 4x groter dan het oog kunnen zijn (groter bij mannetjes). Mannetjes met gele keel tijdens paarseizoen (april-oktober).

Ecologische impact: weinig selectief roofdier dat de achteruitgang van watergebonden fauna in de hand werkt.

Hoe bestrijden: in besmette poelen van de rand naar het centrum bestrijden door afvang. Indien het kan voor de andere aanwezige soorten is droogleggen van de vijver een optie.

Ruimtelijke Ordening

Logies verhuren op landgoederen

Auteur: Geert Martin, Toerisme Vlaanderen

” Iedereen die in Vlaanderen zijn logies publiek promoot en toeristen laat overnachten tegen betaling, moet zijn logies aanmelden bij Toerisme Vlaanderen.

Sinds enkele jaren heeft Vlaanderen een nieuw logiesdecreet, met nieuwe regels voor wie logies wil verhuren aan toeristen. Deze regelgeving vereenvoudigde de administratieve regels voor wie toeristen tegen betaling laat overnachten.

De aanmeldingsplicht

Iedereen die in Vlaanderen zijn logies publiek promoot (bijvoorbeeld via een website, een krantje, een magazine, een ledenblad, ...) en toeristen laat overnachten tegen betaling, moet zijn logies aanmelden bij Toerisme Vlaanderen.

Ook als je logies via airbnb, facebook, [booking.com](https://www.booking.com) of een toeristisch verhuurkantoor wordt aangeboden, valt het onder deze aanmeldingsverplichting.

Het maakt ook geen onderscheid of je dit slechts tijdelijk (enkele dagen, als pop-up of enkele weken per jaar) of permanent doet of als particulier of rechtspersoon.

Deze aanmelding kan je eenvoudig online doen via het uitbatersportaal van Toerisme Vlaanderen (<http://uitbatersportaal.toerismevlaanderen.be>) maar je mag het ook nog steeds analogo doen, mits downloaden en invullen van het papieren aanmeldingsformulier (<http://www.toerismevlaanderen.be/logiesdecreet/documenten#modeldocumentenenattesten>).

Van zodra je logies is aangemeld, wordt het opgenomen in het publiek logiesregister van Toerisme Vlaanderen en krijgt het een registratienummer (het zogenaamde "logiesdecreet-nummer"). Dit register kan je online raadplegen via <https://www.toerismevlaanderen.be/logiesdecreet/basisregister>.

Uitbatings- en inrichtingsvoorwaarden

Naast de beperkte administratieve verplichting (de aanmelding) moet je logies ook aan een aantal (uitbatings- en inrichtings)voorwaarden voldoen:

de 8 basisnormen in verband met (brand)veiligheid, verzekering en hygiëne waaraan elk toeristisch logies moet voldoen: <http://www.toerismevlaanderen.be/logiesdecreet/basisnormen>; Deze basisnormen bepalen onder meer dat je logies zeker moet beschikken over :

→ Een geldig brandveiligheidsattest

Een logies met minder dan 4 verhuureenheden (zoals gastenkamers) en minder dan 10 slaappleatsen of een vakantiewoning met maximum 9 slaappleatsen, moet voldoen aan de brandveiligheids

voorwaarden van de zogenaamde bijlage 2. Het brandveiligheidsattest voor deze bijlage wordt aangevraagd bij Vinçotte vzw die ook de controle ter plaatse uitvoert en het brandveiligheidsattest aflevert wanneer je logies voldoet aan deze voorwaarden.

De specifieke brandveiligheidsnormen waaraan je logies moet voldoen (ook als je een logies met een grotere capaciteit zou willen starten), samen met meer toelichting over deze voorwaarden, kan je nalezen via <https://www.toerismevlaanderen.be/logiesdecreet/brandveiligheid>.

Een vakantiewoning wordt steeds aanzien als 1 logies en 1 verhuureenheid.

→ Het bewijs van de nodige verzekeringen

Je logies moet minstens beschikken over een brandverzekering voor het gebouw en de inboedel en een burgerlijke aansprakelijkheid voor het gebouw en voor de uitbating. Een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid uitbating is niet nodig in het geval van een vakantiewoning.

Een modelattest hiervoor om laten in te vullen door je verzekeringsmakelaar of – maatschappij kan je downloaden via <http://www.toerismevlaanderen.be/logiesdecreet/documenten#modeldocumentenenattesten>.

→ Een eigendomsbewijs of huurovereenkomst die de uitbating als logies toelaat.

→ de algemene openings- en uitbatingsvoorwaarden waaraan iedere logiesuitbating moet voldoen

ongeacht het logiestype): <http://www.toerismevlaanderen.be/logiesdecreet/kamergebonden-logies>.

Indien je voor de promotie van je logies een of meer van de zogenaamde "beschermde benamingen" gebruikt (vakantiewoning, B&B, hotel, hostel, jeugdverblijf, ... , of een afgeleide van deze benaming), dan moet er (bovenop de algemene uitbatingsvoorwaarden) ook voldaan worden aan de **bijkomende uitbatingsvoorwaarden** die bij die gebruikte benaming horen zodat je logies zeker beantwoordt aan de specifieke verwachtingen van gasten bij een dergelijk logies. Deze bijkomende voorwaarden zijn (per benaming) terug te vinden via <http://www.toerismevlaanderen.be/logiesdecreet/kamergebonden-logies> (klik op de betreffende benaming).

Verhuur jij ook een kleine B&B, (gasten)kamer, een (vakantie)woning, een kampeerplek... via een online-platform? Ben je niet zeker hoe je als kleinschalige of occasionele uitbater die inkomsten correct aangeeft bij de fiscus? Heb je vragen over de soorten inkomsten, de wet op het onbelast bijverdienen, btw-plicht, de gewijzigde btw-regeling voor verhuurders van gemeubelde logies? Check dan zeker deze brochure!

Samen vormen deze voorwaarden de minimumeisen waaraan ieder toeristisch logies moet voldoen om mogen uitgebaat te worden. Het logiesdecreet vertrouwt erop dat je als gastheer je logerende toeristen een prettig verblijf wil aanbieden in een veilig en kwaliteitsvol logies. Zodra je logies voldoet aan deze minimumeisen en aangemeld is, mag het vandaar worden aangeboden op de markt op alle verschillende manieren (websites, brochures, bookingsplatforms, ...). Je moet als uitbater hiervoor niet wachten op een bezoek van Toerisme Vlaanderen.

Het logiesdecreet geeft Toerisme Vlaanderen wel de mogelijkheid om op een eender welk moment de nodige documenten bij je op te vragen of je logies te komen bezoeken, bijvoorbeeld in het kader van een steekproef, bij een klacht, ...

Erkenning van je logies

Als je logies voldoet aan deze uitbatingvoorwaarden, kan het ook worden erkend door Toerisme Vlaanderen. Je logies wordt erkend volgens zijn logiestype (beschermde benaming), maar ook als je voor je logies geen beschermde benaming gebruikt kan het als "logies" erkend worden.

Bij een erkenning krijgt je logies een erkenningsschild voor aan je gevel of om digitaal te gebruiken in je promotie. Zo een erkenningsschild garandeert de buitenwereld dat je logies voldoet aan de normen. Het is een kwaliteitslabel dat extra vertrouwen wekt. Een erkenning is vrijwillig en gratis.

” Zo een erkenningsschild garandeert de buitenwereld dat je logies voldoet aan de normen. Het is een kwaliteitslabel dat extra vertrouwen wekt.

De erkenning kan samen met de aanmelding worden aangevraagd maar evengoed erna. De voorwaarden waaraan je logies moet voldoen om erkend te kunnen worden zijn dezelfde als waaraan je logies moet voldoen om uitgebaat te mogen worden. Er zijn geen extra voorwaarden.

Samen met de erkenning kan Toerisme Vlaanderen ook een sterrenclassificatie toekennen aan je logies. Deze comfortclassificatie is eveneens niet verplicht. Je logies kan evengoed erkend worden zonder sterrenclassificatie. Maar je mag enkel een sterrenclassificatie gebruiken voor je logies wanneer Toerisme Vlaanderen die heeft toegekend. Ben je niet erkend met een sterrenclassificatie, dan mag je er ook geen gebruiken in je promotie. Ga je wel voor een sterrenclassificatie voor je logies, dan worden die sterren ook vermeld op je erkenningsschild.

Stedenbouwkundige verplichtingen

Naast de bovenstaande toeristische uitbatingvoorwaarden moet je logies mogelijk ook aan bepaalde stedenbouwkundige verplichtingen voldoen. Toerisme Vlaanderen controleert deze niet in het kader van de aanmelding of erkenning volgens het logiesdecreet, maar uiteraard moet je wel voldoen hieraan. We raden daarom aan om op voorhand hierover zeker navraag te doen bij de lokale (gemeentelijke of stedelijke) stedenbouwkundige dienst.

Basisinformatie over de stedenbouwkundige verplichtingen waaraan een logies moet voldoen, kan je nalezen in de brochure die Toerisme Vlaanderen samen met Ruimte Vlaanderen maakte: <https://www.toerismevlaanderen.be/logiesenruimtelijkeordening>.

Met verdere vragen hierover kan je terecht bij de stedenbouwkundige dienst waar je logies gelegen is.

Taksen en subsidies

Met vragen over de (mogelijke) toeristentaks kan je contact opnemen met de lokale toeristische dienst. Dit is namelijk een lokale taks of belasting die verschilt per stad of gemeente.

Als leidraad voor de belastingaangifte van inkomsten uit logies maakte Toerisme Vlaanderen met een aantal specialisten de volgende brochure: <https://toerismevlaanderen.be/nl/publicaties/jouw-logies-en-je-belastingaangifte-2022>.

Moest je hierover nog bijkomende vragen hebben, dan neem je best contact op met de FOD Financiën of met een belastingconsulent of boekhouder.

Logiessubsidies geeft Toerisme Vlaanderen alleen aan erkende logies in het kader van kwaliteitsverbetering. Aan startende logies geeft Toerisme Vlaanderen momenteel geen logiessubsidie. Voor meer informatie over de jaarlijkse logiessubsidies van Toerisme Vlaanderen: <https://toerismevlaanderen.be/nl/erkenningen-en-subsidies/subsidies/logiessubsidie>

Natuur

Stand van zaken omzetting uitgebreide bosbeheerplannen

Auteur: Margot Leemans

Bron: Tabel 'alle te evalueren beheerplannen 01/01/2023' ter beschikking gesteld door Natuur en Bos van de Vlaamse Overheid

Zoals je wellicht weet, moet tegen eind 2023 de omzetting van de oude beheerplannen naar de nieuwe natuurbeheerplannen afgewerkt zijn. Uit de gegevens van het Agentschap voor Natuur en Bos blijkt dat er in totaal 868 oude beheerplannen zijn, waarvan 347 uitgebreide bosbeheerplannen en 521 beheerplannen van bos- of natuurreservaten zijn. Voor 30 van de uitgebreide bosbeheerplannen is geen omzetting nodig. Dat komt omdat het beheerplan vóór 28 oktober 2023 vervalt of omdat er intussen beslist is om voor het betrokken terrein een nieuw natuurbeheerplan op te stellen. Van 17 uitgebreide bosbeheerplannen was de start van het omzettingsproces voorzien vóór 28 oktober 2021 (omdat het terrein in SBZ is gelegen), echter ging deze omzetting nog niet van start. Van 8 uitgebreide bosbeheerplannen is de start van het omzettingsproces voorlopig voorzien na 28 oktober 2021. Dit omdat het terrein niet gelegen is in SBZ of omdat er nog onvoldoende gegevens zijn om met de omzetting van start te gaan.

Voor 292 uitgebreide bosbeheerplannen is het omzettingsproces al gestart:

- Bij 71 uitgebreide bosbeheerplannen zit het omzettingsproces in de beginfase: Natuur en Bos verzamelt de gegevens op basis van het oude beheerplan.
- 71 uitgebreide bosbeheerplannen zitten al in de volgende fase: Natuur en Bos controleert de gegevens en stelt een geodatabank op met daarin de juiste kadastrale gegevens en een voorstel voor de natuurstreefbeelden.
- Bij 52 uitgebreide bosbeheerplannen werd de geodatabank aan de indiener bezorgd voor controle en aanvulling.
- Voor 55 dossiers werd het evaluatieverslag ter goedkeuring naar de beheerder verstuurd.
- Reeds 43 uitgebreide bosbeheerplannen werden succesvol omgezet.

Ben je op zoek naar de stand van zaken over jouw beheerplan? Raadpleeg de tabel op de website van Natuur en Bos:

<https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/natuurbeheerplan/overgangsmaatregelen-voor-goedgekeurde-0#8>

Ben je niet akkoord met het voorstel dat je van Natuur en Bos kreeg? Lees dan nog eens ons artikel in Landeigenaar 88 "Bosbeheerplan wordt natuurbeheerplan" met je opties.

In de vroegere uitgebreide bosbeheerplannen kreeg de eigenaar 100 % vrijstelling van de erfbelasting. Met de nieuwe fiscale stimuli wil de overheid eigenaars motiveren voor het hogere ambitieniveau natuur. Daarom zijn er ook vrijstellingen op de schenkbelasting bijgekomen die met een procentuele gradatie gekoppeld zijn aan het ambitieniveau van het natuurbeheerplan. Deze nieuwe procentuele vrijstellingen gekoppeld aan de verschillende types natuurbeheerplannen worden in onderstaand tabel geïllustreerd.

Vrijstelling in het kader van een natuurbeheerplan	Type 2	Type 3	Type 4
Erfbelasting	50 %	75 %	100 %
Schenkbelasting	75 %	100 %	100 %
Verkooprecht			100 %
Onroerende voorheffing			100 %

In het geval de eigenaar overlijdt en nog geen natuurbeheerplan werd opgemaakt, kan de korting op de erfbelasting alsnog met terugwerkende kracht bekomen worden. Dan dienen de erfgenamen binnen de 6 maand na het opvallen van de nalatenschap de intentie tot opmaak van een natuurbeheerplan kenbaar te maken. Op de website van het ANB kan men hiertoe een modelformulier vinden: <https://natuurenbos.vlaanderen.be/natuurbeheerplannen/handleiding-e-loket-en-andere-documenten#toc-intentie-overeenkomst-voor-het-opstellen-van-een-natuurbeheerplan>.

Afbelding: Unsplash.com - Viktor Hesse

Landbouw

Pachtprijzencoëfficiënten

13 december 2022 – 12 december 2025

Auteurs: Valérie Vandenaabeele & Jurgen Tack (European Landowners' Organization)

De coëfficiënten gelden voor de pachten die in de loop van een termijn van drie jaar vervallen. Deze termijn begint op de datum van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Zoals voor elke periode van 3 jaar, zat Landelijk Vlaanderen eind vorig jaar opnieuw aan tafel met de vertegenwoordigers van de pachters om de pachtprijscoëfficiënten te onderhandelen. Deze bepalen de maximale pachtprijs die je als eigenaar aan de pachter kan vragen.

In het verleden werden de pachtprijzen op provinciaal niveau onderhandeld. Dit is niet meer van toepassing. Voor de 3de keer werden de pachtprijscoëfficiënten op Vlaams niveau onderhandeld.

Met veelal positieve rendabiliteitscijfers tussen 2018 en 2020 en de hoge inflatiecijfers was onze boodschap duidelijk: een significante verhoging is noodzakelijk! Tijdens de onderhandelingen blijft het een moeilijk gegeven dat men pachtprijscoëfficiënten dient vast te leggen voor de komende 3 jaar, terwijl het cijfermateriaal waarop deze gebaseerd zijn steeds naar het verleden teruggrijpt. Vanuit onze kant werd duidelijk gesteld dat er deze keer daadwerkelijk met de gestegen leefkost rekening moest gehouden worden.

Voor de gebouwen verkregen we de stijging in de consumptieprijsindex van de laatste 3 jaar (17,80%). Dit voor alle provincies en regio's. Voor de gronden, kwamen we tot een akkoord dat wat lager lag: gemiddeld 15,31% voor Vlaanderen (rekening houdend met de oppervlakte van de verschillende landbouwstreken). Voor de gronden, werd op vraag van de pachters rekening gehouden met het rendement en het aandeel pacht daarin. Op vraag van de verpachters werd ook rekening gehouden met de verhouding tussen de waarde van de grond en de pachtprijs.

Dit resulteerde in volgende pachtprijscoëfficiënten voor de verschillende provincies en landbouwregio's.

	2020-2022		2023-2025	
	Gronden	Gebouwen	Gronden	Gebouwen
Antwerpen				
Polders	7,90	10,67	8,61	12,57
Zandstreek	7,32	10,67	8,78	12,57
Kempen	10,32	10,67	12,38	12,57
Limburg				
Kempen	9,54	7,78	11,73	9,16
Zandleem	6,17	7,78	6,91	9,16
Leem	4,72	7,78	5,38	9,16
Grasstreek	4,73	7,78	5,39	9,16
Oost-Vlaanderen				
Polders	4,98	6,27	5,68	7,39
Zandleem	5,08	6,27	5,69	7,39
Zandstreek	5,47	6,27	6,51	7,39
Leem	4,98	6,27	5,58	7,39
Vlaams-Brabant				
Zand	6,61	7,77	7,93	9,15
Kempen	10,36	7,77	12,74	9,15
Zandleem	5,94	7,77	6,65	9,15
Leem	4,74	7,77	5,31	9,15
West-Vlaanderen				
Duinen	4,86	6,39	5,30	7,53
Polders	4,77	6,39	5,20	7,53
Zandstreek	7,04	6,39	8,45	7,53
Zandleem	5,23	6,39	5,96	7,53
Leem	4,77	6,39	5,20	7,53

Landbouw

De coëfficiënten gelden voor de pachten die vervallen in de loop van een termijn van drie jaar. Deze termijn begint op de datum van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Bij een onderhandeling is een goed akkoord een akkoord waarbij geen van beide partijen blij de onderhandelingstafel verlaat. In dat geval hebben we wellicht een goed akkoord. Ook positief was de ontspannen en constructieve sfeer waarin de gesprekken verliepen. We danken dan ook graag alle betrokken partijen, evenals de medewerkers van het Departement Landbouw en Visserij, die het proces begeleiden.

Berekening van de maximale pachtprijs

De berekening van de maximale pachtprijs vertrekt vanuit het basis kadastraal inkomen (het niet-geïndexeerd kadastraal inkomen). Dit kadastraal wordt vermenigvuldigd met de pachtprijscoëfficiënt:

$$\text{Pachtprijs}_{\text{max}} = \text{KI}_{\text{niet_geïndexeerd}} \times \text{PPC}$$

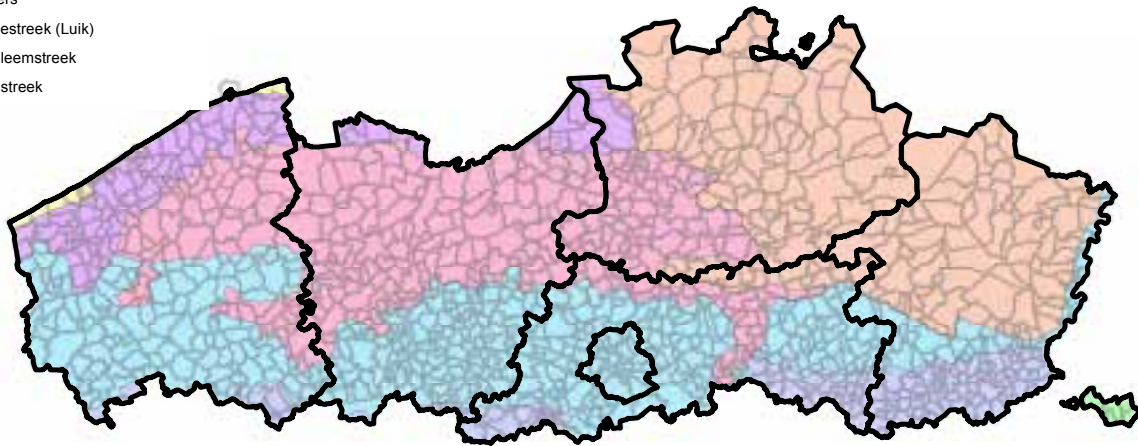
KI: Kadastraal inkomen

PPC: pachtprijscoëfficiënt

De wet voorziet eveneens dat de aldus vastgestelde maximumpachtprijs in bepaalde gevallen verhoogd kan worden:

- Voor pachtovereenkomsten, opgesteld bij authentieke akte, die voorzien in een eerste gebruiksperiode van achttien jaar, mag de maximaal toegelaten pachtprijs verhoogd worden met 36 pct. voor de gronden en met 18 pct. voor de gebouwen.
- Wanneer de eerste gebruiksperiode 21 jaar bedraagt, mag de maximum toegelaten pachtprijs verhoogd worden met 42 pct. voor de gronden en met 21 pct. voor de gebouwen.
- Wanneer de eerste gebruiksperiode 24 jaar bedraagt, mag de maximum toegelaten pachtprijs verhoogd worden met 48 pct. voor gronden en met 24 pct. voor de gebouwen.
- Wanneer de eerste gebruiksperiode 25 jaar of meer bedraagt, kan de pachtprijs verhoogd worden met 50 pct. voor de gronden en met 25 pct. voor de gebouwen.
- Na de eerste gebruiksperiode wordt de pachtprijs teruggebracht tot de maximaal toegelaten pachtprijs.
- Voor loopbaanpachten mag de maximaal toegelaten pachtprijs verhoogd worden met 50 pct. voor de gronden en met 25 pct. voor de gebouwen.

- Duinen
- Kempen
- Leemstreek
- Polders
- Weidestreek (Luik)
- Zandleemstreek
- Zandstreek

Vind hier via geopunt in welke landbouwstreek jouw percelen liggen.

Figuur 1: Landbouwstreken Vlaanderen

?

Vraag:

Als ik mijn pachter in december een brief stuur voor de verhuur van de gronden anno 2022, mag ik dan de nieuwe coëfficiënten gebruiken?

Antwoord:

Nee, de coëfficiënten zijn bedoeld voor de teeltjaren 2023, 2024 en 2025.

Vraag:

Als mijn pachter in het verleden nooit de maximale pachtprijs betaalde, kan ik die alsnog vragen?

Antwoord:

Nee, de verpachter kan de wettelijke maximale pachtprijs vragen via aangetekend schrijven aan de pachter, maar geldt enkel voor de pachten die vervallen na datum van de kennisgeving via het aangetekend schrijven.

Overhangende takken, wat zijn mijn verplichtingen?

Uw buurman vraagt u om de overhangende takken van uw bomen te snoeien, maar u bent niet zeker waar u wél en waar u niet verplicht toe bent. Hieronder een kort overzicht van wat er hieromtrent over wordt bepaald in de wetgeving.

Het burgerlijk wetboek

Binnen het Burgerlijk Wetboek wordt het volgende gesteld:

Art. 3.134. Overhangende takken en wortels

Indien een eigenaar van beplantingen waarvan de takken of wortels doorschieten over de perceelsgrens, nalaat de doorschietende takken of wortels te verwijderen binnen 60 dagen na een ingebrekestelling per aangetekende zending van de nabuur, kan deze laatste eigenmachtig, op kosten van de eigenaar van de beplantingen, deze takken of wortels wegsnijden en zich toe-eigenen. Als de nabuur het doorschietende zelf wegsnijdt, draagt hij zelf het risico voor de schade die hij aan de beplantingen toebrengt. Hij kan eveneens eisen dat de eigenaar dit wegsnijdt, tenzij de rechter van oordeel is dat zulks rechtsmisbruik uitmaakt. De rechter houdt bij dat oordeel rekening met alle omstandigheden van het geval, met inbegrip van het algemeen belang. Het recht om de verwijdering te eisen, kan niet uitdoven door verjaring.

Vruchten die op natuurlijke wijze van de bomen op een aanpalend onroerend goed vallen, behoren toe aan degene die het genot van dit laatste onroerend goed heeft.

Bovenstaand artikel – uit het Burgerlijk Wetboek – trad in werking op 1 september 2021.

Concreet, wat zijn uw verplichtingen

Uw buurman kan aan jou – de eigenaar van het perceel met de bomen – vragen, middels ingebrekestelling per aangetekende zending, om de overhangende takken te verwijderen binnen de 60 dagen. Als je dit niet doet, kan je buurman dit zelf doen, of laten doen, op jouw kosten. Je buurman kan ook eisen dat je deze zelf wegsnijdt. Indien je niet akkoord bent dat je dit zelf moet doen, dan kan je dit aanvechten bij de rechter. De rechter zal dan oordelen of dit al dan niet rechtsmisbruik is.

” Als je dit niet doet, kan je buurman dit zelf doen, of laten doen, op jouw kosten.

Natuur

Blik uit het buitenland: de potentiële biodiversiteitsindex uit Frankrijk

Auteur: Margot Leemans

Bronnen: FOREST EUROPE High-Level Policy Talk (30/08/2022); <https://www.cnpf.fr/nos-actions-nos-outils/outils-et-techniques/ibp-indice-de-biodiversite-potentielle>; Institut national de l'information géographique et forestière. (2022). Mémento de l'inventaire forestier national 2022.; Emberger C., Larrieu L., Gonin P. : 2022 – Nos forêts sont pleines de vie ! À la découverte de l'Indice de Biodiversité Potentielle (IBP). CNPF, INRAE Dynafor, 4 p.

In 2008 lanceerde de Franse overheidsinstantie CNPF – die instaat voor de ontwikkeling en promotie van duurzaam bosbeheer in privé-bossen – de potentiële biodiversiteitsindex (Fr: l'indice de biodiversité potentielle). Deze potentiële biodiversiteitsindex (IBP) laat toe om op een eenvoudige manier de capaciteit van een bosbestand om dier-, planten- en schimmelsoorten te verwelkomen te beoordelen, en geeft de elementen aan waaraan nog gewerkt kan worden om een verbetering van de biodiversiteit te faciliteren. Sinds 2008 is de index meerdere keren aangepast om meer recente opgedane kennis te integreren.

lees op de website van CNPF
meer over de potentiële
biodiversiteitsindex

Waarom een 'potentiële biodiversiteitsindex'?

Om de achteruitgang van de biodiversiteit tegen te gaan is de kennis over de aanwezige biodiversiteitsrijkdom in een bosbestand van grote waarde. Een uitgebreide analyse hiervan – waarbij al de aanwezige soorten en habitats geïnventariseerd en geëvalueerd worden – is voor (kleine) private boscijgenaren echter vaak te duur en te tijdsintensief.

Om dit proces te vereenvoudigen werd de potentiële biodiversiteitsindex ontwikkeld. Dit instrument stelt private boscijgenaren

in staat om, via de evaluatie van 10 factoren, op een eenvoudige manier een beeld te verkrijgen van de capaciteit van hun bosbestand om soorten te verwelkomen. Met deze informatie krijgt de boscijgenaar een overzicht van elementen die binnen het bosbestand voor de biodiversiteit gunstig zijn, en van elementen waaraan meer aandacht besteed zou moeten worden om een bescherming en versterking van de biodiversiteit te garanderen.

Dit instrument, dat aan de verbetering van kennis over de biodiversiteitswaarde van het bos bijdraagt, is een mooi voorbeeld van een lokaal initiatief waarvan private boscijgenaren gratis en op vrijwillige basis gebruik kunnen maken. Aangezien de index door het Franse ministerie van Leefmilieu ondersteund wordt, illustreert dit bovendien een mooie samenwerking tussen private boscijgenaren, wetenschappers en beleidsmakers.

Figuur 1: Emberger C., Larrieu L., Gonin P. : 2016 - Dix facteurs clés pour la diversité des espèces en forêt. Comprendre l'Indice de Biodiversité Potentielle (IBP). Paris : Institut pour le développement forestier, déc. 2016, 58 p.

Hoe werkt de potentiële biodiversiteitsindex?

De potentiële biodiversiteitsindex wordt aan de hand van 10 factoren berekend. Hiervan hebben 7 factoren (A t.e.m. G) betrekking tot het bosbestand en het bosbeheer, namelijk:

- inheemse soorten (A),
- verticale structuur van de vegetatie (B),
- groot staand dood hout (C),
- groot dood hout op de grond (D),
- zeer groot levend hout (E),
- levende bomen met dendromicrohabitats (F), en
- bloemrijke, open omgeving (G).

De overige 3 factoren hebben betrekking tot de context, namelijk:

- temporele continuïteit van het bosbestand (H),
- aquatische milieus (I), en
- rotsachtige milieus (J).

Bij de evaluatie van elk van deze 10 factoren wordt een score van 0, 2 of 5 toegewezen. Ter illustratie, voor factor A krijgt een bosbestand in continentaal Frankrijk waar 2 soorten aanwezig zijn een score 1, maar het zou een score 5 krijgen als er in dit bosbestand 5 of meer soorten aanwezig zouden zijn. Het invullen van deze scores op een radar-grafiek (zie figuur) laat toe om te visualiseren voor welke fac

Franse bossen in het kort

In Metropolietaans Frankrijk werd in 2022 de bosoppervlakte op 17,1 miljoen ha geschat, wat overeenkomt met 31 % van de landoppervlakte. Deze bossen bestaan voor 67 % uit loofbos, 21 % uit naaldbos en 12 % uit gemengd bos. Van de totale bosoppervlakte is 75 % (of 12,8 miljoen ha) in handen van private boseigenaars.

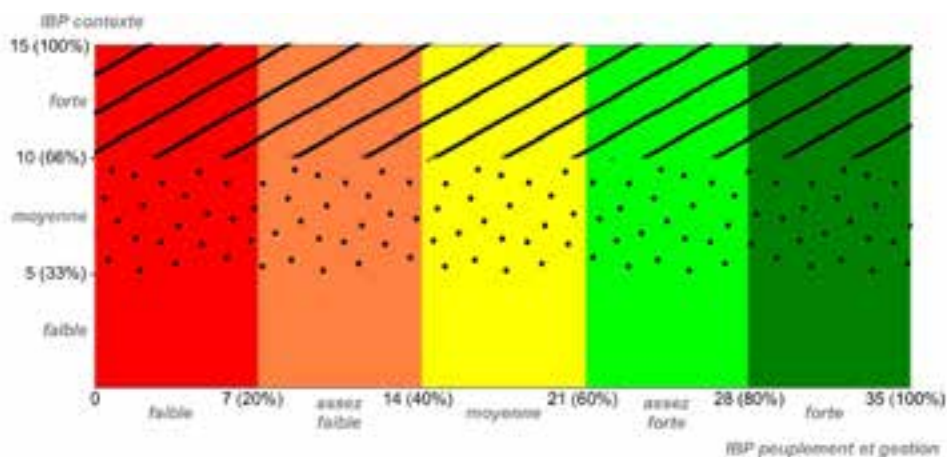
toren laag gescoord wordt, en waar aanpassingen in het bosbeheer ter verbetering van de biodiversiteit mogelijk zijn.

Het optellen van respectievelijk de factoren met betrekking tot het bosbestand en het bosbeheer, en de factoren met betrekking tot de context, laat toe om een globale evaluatie te maken en ook dit op een grafiek te vertonen.

De potentiële biodiversiteitsindex in België

Aangezien dit instrument ook voor Vlaamse boseigenaars interessant zou kunnen zijn, wordt er binnen het INBO bekeken hoe deze index – die momenteel aan de Franse context aangepast is – naar de Vlaamse context vertaald zou kunnen worden.

Figuur 2: Gonin P., Larriou L. : 2022 - Indice de Biodiversité Potentielle (IBP FR v3.0) : fiches de relevé. CNPF, INRAE Dynafor, 03/03/22, 16 p.

Natuur

Natuurinspectie stelt vaak overtredingen inzake hakselhout vast

Auteur: Bram Vlaeminck (Natuurinspecteur)

Het aanbrengen van hakselhout over een oppervlakte op de bosbodem (of soms zelfs in de bodem gefreesd) is een schending van art. 96 v.h. Bosdecreet.

Art. 96.

Behoudens machtiging van het Agentschap of in de gevallen en onder de voorwaarden voorzien in een goedgekeurd beheersplan, zijn ingrijpende wijzigingen en beschadigingen van de bodem, de strooisel-, kruid-, of boomlaag verboden.

In een tuin wordt schors of verhakseld hout gebruikt om 'onkruid' te weren. Als je dit in een bos doet, verstoor je op significante wijze de bodem en kruidlaag van het bos hetgeen niet kan.

Hakselhout op of in de bodem zorgt ook voor een verstoring van het proces van natuurlijke vertering waardoor teveel voedingsstoffen ineens op of in de bodem terecht komen. De planten die gedijen op voedselrijke bodems (bramen en netels) krijgen hier enkel voordeel bij. Daardoor kan dit niet toegelaten worden.

Als er wordt gesnoeid/gedund in bos, doe dan bij voorkeur het kroonhout in takkenwallen of -hopen, deze geven het wild extra kansen en de vertering gaat zijn natuurlijk gang. Deze zijn trouwens ook goed voor insecten en zwammen.

Het spaart trouwens een mooie kost uit als de aannemer zijn hakselaar niet hoeft te gebruiken; al zal de aannemer dat misschien minder leuk vinden...

Waar wel naartoe met verhakseld hout? Ja kan ze gebruiken als groenbedekker in akkers. Het inwerken van houtsnippers in (hellende) landbouwpercelen helpt het organische stofgehalte van de bodem te verhogen en zo ook op langere termijn de bodemstructuur te verbeteren, wat de bodem weerbaarder maakt tegen erosie.

Hetzelfde verhaal geldt trouwens voor het frezen van bosbodem. Zo weinig mogelijk en enkel en alleen wanneer toegestaan in een machtiging.

LANDELIJK WONEN

VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeves en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: DANNY DE PAUW 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba

www.agrovastgoed.be

Boer én burger krijgen online toegang tot perceelsinfo

Op het Geoloket landbouw kan voortaan iedereen, landbouwers maar ook andere geïnteresseerden, online een heleboel data terugvinden van de landbouwpercelen in Vlaanderen. Zo achterhaal je eenvoudig de grondsoort en de teelt die er groeit, de erosiegevoeligheid, fosfaatklasse of zelfs de teeltrotatie van de voorbije vijf jaar.

Het Geoloket landbouw is eenvoudig te vinden op de website

www.landbouwvlaanderen.be.

Daar meldt een gebruiker zich aan met zijn of haar elektronische identiteitskaart, waarna je de tegel 'Geoloket landbouw' aanklikt. Vervolgens kom je terecht op een kaart, uitgezoomd op Vlaanderen. Door in te zoomen met de 'plus'-knop of het wielletje van de muis, kan je de landbouwpercelen van je keuze bekijken. Via de zoekbalk is het ook mogelijk om meteen naar een specifieke locatie te navigeren. Dat doe je door een (deel)gemeente, adres of de coördinaten in te voeren en vervolgens te klikken op het vergrootglas. Zoeken op kadastrummer is ook een mogelijkheid.

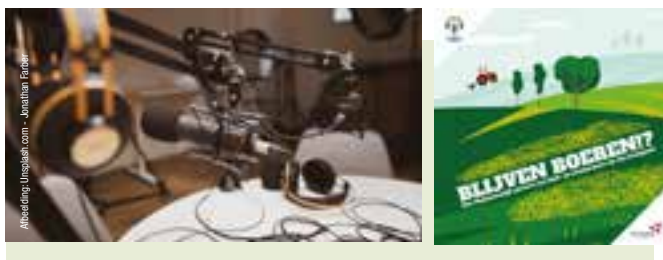
Bron: Departement Landbouw en Visserij

Blijf ik boeren? Hierover gaat het...

In een nieuwe podcast getuigen land- en tuinbouwers over hun kruispunt en de moeilijke omstandigheden waarin ze zich bevinden of bevonden. Ze vertellen zelf waarom ze een bepaalde weg bewandelden, welke worstelingen aan hun keuze voorafgingen, welke moeilijkheden ze moesten overwinnen, welke successen ze geboekt hebben. Voor sommigen betekende hun keuze een eindpunt, voor anderen een startpunt voor iets nieuws.

Elk verhaal biedtinzichten in de uitdagingen waar deze landbouwers voor stonden, maar ook in de manier waarop ze met veerkracht en weerbaarheid omgingen met hun conflict.

De podcast is een samenwerking tussen de Provincie West-Vlaanderen, 'Boeren Op Een Kruispunt' en 'The Podcast Planet'.

<https://www.boerenopeenkruispunt.be/projecten/podcast-blijven-boeren>

Bron: Boeren Op Een Kruispunt & Provincie West-Vlaanderen

VAN DE PUT & CO
BANQUIERS PRIVÉS | PRIVAATBANKIERS

Zoekertjes

Jouw zoekertje hier? redactie@landelijk.vlaanderen

Gezocht: grond om te bebossen

Heeft u gronden die u wilt bebossen, die groter zijn dan 10 ha of die aansluiten bij bestaand bos?

De Vlaamse Bosgroepen zoeken gronden voor boscompensatie in natura over heel Vlaanderen, met focus op de provincie Oost-Vlaanderen. Hiervoor is tijdelijk een vergoeding mogelijk die ruim boven de huidige bosbehoudsbijdrage ligt. Voor meer informatie kan u terecht bij Margot Leemans (margot.leemans@privaatbeheer.be). Mits doorgave van de perceelgegevens bezorgen wij u graag een advies op maat.

Waarheen deze lente?

Jouw event hier? redactie@landelijk.vlaanderen

Biodiversiteit in het veld: "handen uit de mouwen"

donderdag 30 maart 2023

PXL congres centrum (Gebouw D)
Elfde-liniestraat 24, 3500 Hasselt

Samen met Hogeschool PXL, Hubertus Vereniging Vlaanderen en Boeren Natuur organiseren Landelijk Vlaanderen en de Bosgroepen (APB-NB) een infodag rond biodiversiteit in de praktijk.

We ontvangen u graag vanaf 8u30. Diverse sprekers geven er in de voormiddag een toelichting over ervaringen uit de praktijk rond kleinwild, leeuwerik, innovatieve landbouw, natuurbeheerplannen en subsidies. In de namiddag gaan enkele workshops door rond bomen planten, eendenkorken, invasieve exoten, jachthoornblazen en culinair met gans. De dag eindigt omstreeks 17u.

Inschrijven en programma via QR-code

Landelijk Vlaanderen wandeling in Scherpenbergen – De Hutten

zaterdag 13 mei 2023 – Meerhout

Landelijk Vlaanderen nodigt haar leden graag uit voor een wandeling op het privé domein van Dhr. Alan Philips. Op het familiale landgoed van de familie heeft Alan volop de kaart van de natuur getrokken. Let op voor de steken van de bosmier, de carnivore zonnedauw of de stiekeme graafwesp, die allen voorkomen op het domein. U zult er meer te weten komen over hoe je werkt aan moerasherstel, heideherstel en bossen beheert. Waar naartoe met compost en wat hebben de nachtzwaluw en boompieper nodig in het landschap?

Gaat u mee op stap? Schrijf u dan in via info@landelijk.vlaanderen met als onderwerp "wandeling Scherpenbergen" en vermelding van het aantal personen. Zo ontvang je binnenkort het volledige programma en plaats van afspraak.

Alan is ook ambassadeur in ons project rond privé natuurbeheer. Lees alvast meer over zijn realisaties op de website van het project.

Countrylife outdoor event

30 april & 1 mei 2023

De Schorre in Boom

<https://countrylife-event.be>

Tuindagen Heihuyzen

26-27-28-29 mei 2023

Kasteel Heihuyzen in Malle

<https://www.tuindagen-heihuyzen.be>

Tuindagen

Kasteel Heihuyzen

Malle

Gamefair Vlaanderen

26-27-28 mei 2023

Kasteel van Duras in Sint-Truiden

<https://gamefairvlaanderen.be>

Hex Garden Festival

2-3-4 juni & 9-10 september 2023

Kasteel van Hex in Heers

www.hex.be

Paradise City Festival

30 juni & 1-2 juli 2023

Kasteel van Perk in Perk

<https://paradisecity.be>

Natuur en erfgoed gaan hand in hand

Samen werken we aan de toekomst van uw domein!

Landmax
Part of United Experts

Laat een geïntegreerd beheersplan opstellen met oog op een duurzame toekomst.

Ontdek er alles over via:

www.landmax.be/beheerplanning

i.s.m.

ERF
GOED
EN
VISIE

Contacteer ons via
info@landmax.be of bel 014 26 25 00